

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 8 JULI 2025

Vergaderzaal 1

1. Werkbezoek Handhaving

2. Vragenhalfuur

Voorzitter: De heer Schalken-den Hartog

Raadsgriffier: Mevrouw Wepster

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Jager (Beter voor Dordt)

Dhr. Kuhlmann (VVD)

Dhr. Stolk (VSP)

Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouders: wethouder T. de Jonge, wethouder R. van der Linden

De voorzitter: Beste mensen, goedenavond en welkom bij het vragenhalfuurtje van dinsdag 8 juli, met vandaag vragen over twee onderwerpen, over afval en over vervuilende dieselwagens in de binnenstad. Welkom ook aan iedereen hier in zaal en iedereen die thuis meeluistert of op een andere plek. De eerste vraag is over afval. En er zijn vier partijen die daar vragen over hadden, over dat onderwerp. En dat zijn Beter voor Dordt, de VSP, de VVD en de ChristenUnie/SGP. En er is voor gekozen dat er een gezamenlijke inleiding is, waarna ieder zijn vragen stelt. De eerste indiener was mevrouw Jager. Mevrouw Jager, wilt u de gemeenschappelijke inleiding doen en daarna de vraag van Beter voor Dordt? En dan gaan we naar de volgende. En dat is dan de VSP. Mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Dat doen we. Onze gemeenschappelijke inleiding. Voorzitter, wij maken ons zorgen over de nieuwe afvalsituatie bij onder andere de seniorenflat aan de Atmosfeerstraat. Sinds kort ontbreken daar de restafvalcontainers in het gebouw, inclusief een voorziening voor medisch afval. Bewoners, vaak slecht ter been, moeten nu hun afval de straat over brengen naar een ondergrondse container aan de overzijde van een drukke weg. Deze situatie is niet alleen in strijd met wat er is vastgelegd in het Grondstoffenplan en wat hierover eerder door de wethouder is gezegd, maar het is ook onveilig en onhygiënisch voor een kwetsbare doelgroep. Beter voor Dordt heeft hierover de volgende vragen. Wat vindt de wethouder ervan dat kwetsbare mensen hier in een onhygiënische en zelfs gevaarlijke situatie zijn gebracht? Hoelang denkt de wethouder nodig te hebben voor de in onze ogen bureaucratische heroverwegingsprocedure, bij een systeem dat mogelijk niet blijkt te voldoen? Dat mogelijk zei de woordvoerder erbij.

Is de wethouder bereid om de simpelste, goedkoopste en snelste oplossing, het omruilen van een PMD-container voor een restafvalcontainer toe te passen. Zo ja, dank. Zo nee, waarom niet?

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Jager: Tijd voor de volgende.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jager. Als u uw knopje uitdoet, dan ga ik naar de volgende. En dat is de heer De Vries van de Verenigde Senioren Partij. U zit rechts van mij. Gaat uw gang, mijnheer De Vries.

De heer De Vries: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, is de wethouder het met de VSP eens dat een loopafstand van 300 meter voor ouderen en mensen met een beperking te ver is? Volgens richtlijnen van onder andere de GGD geldt 100 tot 200 meter als wenselijk. De volgende vraag. Is de wethouder bereid om, gezien de mobiliteitsproblemen van deze oudere bewoners en de toenemende overlast, op korte termijn met de bewoners en betrokken instanties te kijken naar een passende oplossing? Bijvoorbeeld door herplaatsing van de restafvalcontainer dichterbij het complex. En kan als alternatief met Trivire en HVC worden overlegd om terug te keren naar de oude situatie, waarbij restafval en karton weer in de containerruimen worden geplaatst? En als afsluiting, op welke termijn is de wethouder voornemens om deze ongewenste situatie met HVC op te lossen? Wij betalen immers voor deze dienst en mogen dan een passende uitvoering verwachten. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dat waren de vragen van de VSP. En de volgende vragen komen van de VVD. En de heer Kuhlmann zal die stellen.

De heer Kuhlmann: Dank u wel, voorzitter. Ook de Dordtse VVD maakt zich, net als de andere partijen, zorgen over het verwijderen van die restafvalcontainer bij de seniorenflat. En daarom hebben we de volgende vragen. Te beginnen, eerste vraag, erkent de wethouder dat het ongewenst is om bejaarde en hoogbejaarde bewoners van de seniorenflat veel verder te laten lopen naar de restafvalcontainer? Tweede vraag, hoe kan het dat er restafvalcontainers worden verwijderd, terwijl er nadrukkelijk commentaar was op deze maatregel en het plan waarin dit stond niet is aangenomen? Ik kan me namelijk nog goed herinneren dat we in de vergadering van afgelopen 1 april, dat ik toen namens de Dordtse VVD expliciet heb laten weten dat onze fractie er geen heil in ziet om deze maatregel om die restafvalcontainers systematisch te verwijderen ...

De voorzitter: U zou zich beperken tot de vraag, de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Zeker. Wij voorzagen de risico's voor de inwoners. Dat was ook een van de redenen waarom we tegen hebben gestemd. En ze worden nu toch weggehaald.

De voorzitter: Uw derde vraag.

De heer Kuhlmann: Hoe kan dat? En ten slotte de derde vraag. HVC heeft aangegeven dat zij wacht op een signaal van de gemeente om een eigen restafvalcontainer te plaatsen voor de bewoners van de seniorenflat. Is dat signaal inmiddels gegeven?

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot zijn er nog vragen vanuit de ChristenUnie/SGP. En die zal de heer Struijk stellen.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Ook de ChristenUnie/SGP maakt zich zorgen over wat er aan de hand is en dat veel senioren problemen hebben met het aanbieden van afval op de nieuwe manier. En wij trekken het dan graag een klein beetje breder dan alleen maar deze ene betreffende seniorenflat. En de vraag is dan, is het college bekend met het feit dat veel senioren moeite hebben met de nieuwe wijze van aanbieden van afval? En zo ja, wat gaat het college hieraan doen? Ik zei al, veel breder trekken. De tweede vraag is, zijn er bij het college meer plekken bekend waar zich problemen voordoen van deze aard? En de derde vraag, is het college bekend of de afvalscheiding ook nog andere problemen met zich meebrengt? En zo ja, wat gaat het college dan daaraan vervolgens doen? Dat waren onze vragen.

De voorzitter: Dank u wel. En voor het antwoord gaan we naar mevrouw De Jonge. Gaat uw gang.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. Aardig wat vragen. Om te beginnen, we zitten in de uitrol van fase 1B van het Grondstoffenplan. En dat is het plaatsen van de fysieke voorzieningen bij de hoogbouw. En het college erkent volledig dat bij de uitvoering van de Atmosfeerstraat dit niet goed is gegaan. We hadden gewoon niet goed in beeld dat we hier te maken hadden met een zorgflat. En dit zijn juist die mensen waar we van weten, die hebben extra hulp nodig. En waar we ook juist altijd van gezegd hebben, daar moet maatwerk komen. Dat is hier niet gebeurd. En dat betreuren wij. Dat vinden we ook echt ontzettend vervelend. En daar kan ik op aangeven dat wij hier ook op geacteerd hebben. En dat betekent ook dat morgen één van de twee PBD-containers weer even eruit gaat en dan komt de restafvalcontainer terug. In die zin herstellen we de situatie zoals die was voordat we het eiland, wat in principe ook gewoon in gebruik blijft voor alle andere omwonenden, maar niet voor deze flat. We hebben ook afgesproken, dit moeten we anders doen. Dit moeten wij beter kunnen. We gaan in gesprek met inwoners die daar wonen, Trivire, die de verhuurder is van deze flat. Uiteraard HVC erbij betrekken, want ook zij moeten meedenken hoe we in dit specifieke geval tot een oplossing kunnen komen. Dat we ook deze mensen kunnen helpen om wel afval te scheiden, maar de hoeveelheid waar ze nu last van hebben gehad, dat dat gewoon niet kan. We moeten maatwerk hebben. We moeten incontinentiemateriaal ... We moeten het gewoon goed gaan verzorgen. Want het blijft wel ons uitgangspunt, we willen die afvalstoffen wel zo goed mogelijk hergebruiken. Daar krijgen we op zich ook helemaal niet de weerstand op, maar wel hoe het ingezameld kan worden. Heel veel dank ook voor uw vragen en aandacht die u aan de mensen in de Atmosfeerstraat hebt gegeven. En wij moeten dit gewoon beter gaan doen als gemeente. Dan hadden we nog de vraag over wat breder, herkennen we het beeld van senioren? Ook wij krijgen bij de gemeenten natuurlijk meldingen binnen van mensen die zeggen, hoe moet dit nu? Kan ik hulp krijgen?

Die nemen wij ook allemaal op. We bellen ze ook na om te vragen van, wat is precies uw vraag? Waar kunt u ondersteuning bij gebruiken? We gaan ook kijken van, kunnen we hulp bieden om de mensen op weg te helpen soms? Maar ook hiervoor hebben we gezegd, waar het onze woningcorporaties betreft gaan we ook in gesprek met de woningcorporaties om met hen samen te kijken van, hoe kunnen we elkaar helpen? En we leunen daar ook op een heel mooi voorbeeld in Dordrecht van. In de Merwelanden is er een systeem, de mensen in die flat hebben met elkaar ook bedacht van, hoe kunnen we dit wel doen? En daar zijn ook oplossingen gekomen dat er mensen zijn die komen helpen of op een andere manier ondersteuning aan elkaar geven. Daar willen we ook weer van leren voor de complexen waarin we zien dat er best nog wel wat mensen zeggen, het lukt me nog gewoon helemaal niet. We zullen ook hier de communicatie, de voorlichting blijven voortzetten. Onze afvalcoaches samen met de HVC zijn ook inzetbaar als mensen zeggen, loop eens een keer met me mee. Help me op die manier. Want we willen, zoals net gezegd, wel proberen om iedereen te helpen zo goed mogelijk te kunnen scheiden en alles te kunnen hergebruiken.

De heer Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Stolk, een vervolgvraag.

De heer Stolk: Een vervolgvraag. Ten eerste, we hebben het over de Atmosfeerstraat, maar heel de Blaauwweg en de Kapteynweg en De Klockelaer hebben allemaal hetzelfde probleem. Dat even meegeven. Want we worden overstelpt door reacties daarop. Maar ik vraag mij ook af hoe u daarnaar kijkt? Eigenlijk moet HVC service geven. Maar we draaien het nu om. Wij moeten nu HVC service gaan verlenen, door steeds maar weer andere systemen in te gaan voeren. En ik vraag me toch af of we op de goede weg zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Jonge, heeft u daar misschien nog een reactie op?

Mevrouw De Jonge: Volgens mij is dat een ander vraagstuk, waar we het het afgelopen jaar al heel vaak met elkaar over gehad hebben. Wij als gemeente bepalen het beleid. En dat is het vastgestelde Grondstoffenplan, zoals het nu in werking is. Dat voert HVC uit. En daar zit inderdaad een heel hoog servicegehalte in, dat wij onze inwoners zo goed mogelijk helpen om het ook uit te kunnen voeren. In die zin geven wij HVC de opdracht en zij denken met ons mee van, hoe kun je dat het beste handen en voeten geven als dit jullie beleid is?

De voorzitter: Ik zie ook nog een korte vervolgvraag van mevrouw Jager. En daarna de heer Struijk.

Mevrouw Jager: Klein vraagje. U had het net over de afvalcoaches, waar mensen contact mee op kunnen nemen. Hoe kunnen mensen een afvalcoach bereiken? Als ze zeggen van, ik wil er eens mee praten, want het gaat bij mij niet goed. Hoe bereiken we ze.

De voorzitter: Mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Eenvoudig een belletje naar HVC doen. U mag ook een melding via de gemeente doen. Dan komt het er ook terecht. Maar ik zou zeggen, bel ze direct op en vraag of de afvalcoach langs kan komen.

De voorzitter: Dat was kort, maar krachtig. Mijnheer Struijk.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Volgens mij heb ik nog niet echt antwoord gehoord op mijn vragen, bijvoorbeeld of er meer plekken bekend zijn waar deze problemen zich voordoen. En of het college bekend is dat deze manier van ophalen ook voor andere problemen zorgt? Of dat bekend is bij het college? En zo ja, wat ze daaraan doen? Ik heb het antwoord niet gehoord.

De voorzitter: Kunt u daar misschien nog kort op ingaan, mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Kort op ingaan. De meldingen die wij krijgen, die komen uit verschillende straten, verschillende buurten. Als u zegt, ik zou graag de hele lijst willen hebben, dan moet ik dat echt even na gaan vragen. Het gaat erom, we ontvangen ze, we horen ze. We weten ook inderdaad vaak dat het wat oudere mensen zijn die in appartementen wonen.

De heer Struijk: Heel kort dan. Dank u wel.

De heer Stolk: Voorzitter.

De heer Struijk: Vooral ook geen enkele lijst met allemaal adressen. Ik ben blij dat het college er inderdaad van op de hoogte is en dat ze er wat aan willen doen. En die slotvraag van mij ging bijvoorbeeld, wij zamelen ook gft-afval en dergelijke in, of daar dan ook iets van bekend is dat dat niet allemaal even gladjes verloopt? Daar doelde ik eigenlijk op, maar dat had de wethouder misschien niet in de gaten. Ik had iets duidelijker moeten zijn.

De voorzitter: Heeft u daar nog een korte reactie op paraat, mevrouw De Jonge?

Mevrouw De Jonge: Dank, voorzitter. Dit helpt mij inderdaad met uw laatste vraag van, brengt het nog ... Die krijgen wij niet door. Wij krijgen met name door dat het restafval voor mensen inderdaad een vraagstuk is. De 60 liter bijvoorbeeld, dat is zwaar. Het ermee van het appartement naar beneden moeten. Dat zijn eigenlijk de vragen die wij krijgen. Het zit met name op het restafval.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is er nog een korte vervolgvraag van de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ook met betrekking tot andere locaties. In de plannen die de wethouder eerder dit jaar naar de raad stuurde, stond nadrukkelijk opgenomen ook het verminderen van het aantal restafvalcontainers in de stad. Daar is natuurlijk veel commentaar op gekomen. Die problemen blijken nu ook. Kan de wethouder toezeggen dat die vermindering niet ook op andere plekken wordt gedaan? Zodat we deze problemen, zoals nu bij deze flat, niet op andere plekken in de stad ook krijgen.

De voorzitter: Mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel. Ik zou niet willen acteren op een incident. Ik heb het net onderkend. Het college heeft erkent dat dit niet goed is gegaan. We zien heel veel plekken in de stad waar het hartstikke goed gaat met de uitrol van de eilanden, waar inwoners het ook prima oppakken. Het is vastgesteld beleid dat we op deze manier nu de uitrol doen. En nogmaals, we houden het heel goed in de gaten of het overal loopt zoals het niet loopt. En waar het niet loopt, net als in de Atmosfeerstraat, treden we op om te kijken van, hoe moet het hier dan wel in deze situatie?

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat ik naar de volgende vraag ga. En dat is een vraag over de uitstoot van diesel in de binnenstad. En de heer Venderbos, van de Partij voor de Dieren, heeft er een vraag over. Gaat uw gang.

De heer Venderbos-Lambinon: Dank, voorzitter. De gemeente Dordrecht heeft uitgesproken ambities om per 1 januari 2026 een zero-emissiezone in te voeren in de binnenstad. Die ambitie komt voort uit de noodzaak om de luchtkwaliteit te verbeteren, de gezondheid van inwoners te beschermen en de binnenstad autoluw en leefbaar te maken. Dat zijn waarden die de Partij voor de Dieren van harte ondersteunt. Toch lijkt de praktijk hiermee in schril contrast te staan. Tijdens het opbouwen van een groot evenement in de binnenstad zien wij dat nog altijd gebruikgemaakt wordt van vervuilende dieselheftrucks, midden in het woongebied, waar juist wordt gestreefd naar schonere lucht. Dit roept vragen op over de samenhang tussen beleid en uitvoering. Als we echt werk willen maken van een gezonde toekomstige binnenstad, dan moeten we daar nu al naar handelen, ook bij evenementen. Daarom heeft de Partij voor de Dieren de volgende vragen. Hoe kijkt het college naar het gebruik van dieselaangedreven heftrucks bij evenementen in de binnenstad, in het licht van de beoogde invoering van de zero-emissiezone op 1 januari 2026? Vraag twee, deelt het college de mening van de Partij voor de Dieren dat het toestaan van dieselvoertuigen tijdens evenementen haaks staat op de ambitie van een gezonde, schone en autoluwe binnenstad? Vraag drie, is het college bereid om vanaf nu, vooruitlopend op de formele invoering van de zero-emissiezone, in de vergunningsvoorwaarden op te nemen dat bij evenementen uitsluitend gebruik wordt gemaakt van elektrisch aangegeven transportmiddelen, zoals heftrucks? Vraag vier, zo nee, waarom niet? En welke stap is het college wel bereid te zetten om evenementen duurzaam en emissievrij te laten verlopen?

De voorzitter: Dank u wel. Een mooie vraag voor de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Zo is het.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de vragen. Het klopt, wij hebben een paar jaar geleden besloten om in de binnenste binnenstad een zero-emissiezone in te richten. Kort na het reces, misschien nog vlak voor het reces, krijgt u daar een voorstel over hoe we dat precies gaan doen. Daar loop ik niet op vooruit, maar deze vragen sluiten daar natuurlijk een beetje bij aan.

Dit hebben we besloten, een paar jaar geleden, om twee redenen. Eigenlijk willen we de binnenstad logistiek verbeteren, want de binnenstad heeft natuurlijk sowieso veel verkeer, daar wil je een beetje op terug. Dat kan onder andere door betere binnenstadslogistiek. En daarnaast gaat het natuurlijk ook om luchtkwaliteit, leefomgeving, schone en gezonde binnenstad. In het algemeen gezegd, dieselbrandstof draagt aan het laatste doel natuurlijk niet bij, of het dieselheftrucks gaat of om dieselauto's. Bij het voorbereiden van de hele zero-emissiezone sluiten we aan bij alle landelijke ontwikkelingen die er zijn, als het gaat om ontheffingen, als het gaat om bijzondere categorieën van voertuigen, als het gaat om labeling van voertuigen. En in de aanpak die er nu is, die landelijk ook wordt uitgerold, gaat het om het emissievrij maken van stadslogistiek. En daar horen heftrucks niet bij. Is een beetje een flauw antwoord, maar heftrucks vallen daarbuiten. Net zoals een aantal andere bijzondere categorieën van voertuigen. Soms is dat omdat ze technisch nog niet beschikbaar zijn. Soms is het ook omdat voertuigen prijzig zijn en een langjarige afschrijvingstermijn hebben. Dat is ook een goed argument. Kortom, ze vallen buiten de regelgeving rond zero-emissie. Als het gaat om vraag twee van, hoe ga je dan om met die evenementen? We kunnen niet afdwingen. We kunnen wel stimuleren, en dat doen we ook, dat evenementenorganisatoren duurzaamheidsmaatregelen nemen. Hebben we ook op de site dingen over staan. En we weten dat een aantal evenementenorganisatoren en het bedrijfsleven ook wel investeert, bijvoorbeeld in de aannemerij in zero-emissievoertuigen die nog niet verplicht zijn om te doen. Als het gaat om vraag drie en vier, zijn we bereid om vanaf nu, vooruitlopend op formele invoering van de zero-emissiezone, in de vergunningsvoorwaarden op te nemen dat bij evenementen uitsluitend gebruik wordt gemaakt van elektrisch aangedreven transportmiddelen? Eigenlijk, omdat het buiten die zero-emissiezone regelgeving valt, kun je dit het beste regelen in de APV. En dat gaan we natuurlijk niet doen in een vragenhalfuurtje. Maar de APV wordt natuurlijk van tijd tot tijd aangepast. Dat lijkt me een goed moment om het over zoiets te hebben. Waarbij ik wel aantekenen dat het voor veel sectoren echt common sense is geworden om te investeren in zero-emissievoertuigen. Maar juist in die specials zie je nog wel dat het echt een kostbare, maar soms ook ingewikkelde zaak is. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Een korte vervolgvraag. Mijnheer Venderbos, gaat uw gang.

De heer Venderbos-Lambinon: De wethouder heeft het over bedrijven die hun eigen vorkheftruck hebben, in dit geval. Ik kan me niet voorstellen dat een evenementenbureau, zoals nu bezig is, eigen vorkheftrucks hebben. Die huren ze in. En daarin kan je volgens mij wel degelijk in de evenementenvergunning opnemen dat ze die ook gaan huren, die elektrische vorkheftrucks.

De voorzitter: U krijgt nog een korte reactie.

De heer Van der Linden: Dank. Ik zit even in mijn hoofd te denken of het klopt dat dat APV-plichtig is of dat je daar andere vergunningsvoorwaarden aan kan verbinden? Ik schat toch in dat dit in de APV geregeld moet worden.

We weten wel dat bijvoorbeeld in sommige bouwbestekken hebben we, in overleg met de markt, daar hebben we ook twee jaar terug afspraken over gedeeld met u, afspraken gemaakt over de inzet van zero-emissie of in ieder geval elektrisch aangedreven hulpmiddelen en ook voertuigen. Ik denk dat we hier later nog wel over te spreken komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we hiermee de vragen aan de orde gehad en wens ik u een goede vergaderavond.

3. Vaststellen Perspectiefnota 2026 (raadsvoorstel) i.c.m. RIB over Verantwoording proces Ombuigen (raadsinformatiebrief)

Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Aarden (Partij voor de Dieren)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Dhr. 't Lam (SP)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouder: wethouder W. van der Kruijff

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Hartelijk welkom, raads- en commissieleden en de portefeuillehouder, die aan mijn rechterhand zit, en mevrouw Vermeulen, de griffier van vanavond aan mijn linkerhand. Welkom ook mensen van de ambtelijke ondersteuning en eventueel anderen die hier nog aanwezig zijn, en uiteraard de mensen thuis. Voor het verslag vraag ik gebruikelijkerwijs om iedereen zich eventjes netjes voor te stellen. En ik ga, want die zit anders dan met zijn telefoon te spelen, rechts van mij beginnen met wethouder Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: U zei het al, wethouder Van der Kruijff.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

De heer Tutupoly: Gersom Tutupoly, Op Ons Eiland.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Aarden: Tristan Aarden, Partij voor de Dieren.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

De heer 't Lam: Jack 't Lam, SP.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De voorzitter: En ik zie de heer Den Heijer van de Dordtse VVD ook binnenkomen. Die gaat nu zijn bordje halen. Maar bij deze is hij alvast voorgesteld. Mijn naam is overigens Leen Struijk, en ik ben vanavond de voorzitter. Korte toelichting op de reden van de vergadering. Vorige week hebben de fracties bij de algemene beschouwingen bij de Perspectiefnota de algemene beschouwingen uitgesproken. En hier en daar zijn al de eerste moties en amendementen ingediend. Vanavond gaan we hier dieper op in, in deze oordeelsvormende commissie. Dat geldt ook voor aanvullende onderwerpen en nieuwe concept moties en amendementen die de fracties tot en met gisterochtend, en volgens mij zelfs nog ietsje later, konden aanleveren. Op het dagschema bij de stukken van vanavond vindt u de onderwerpen die vanavond aan bod komen. En voor deze sessie tot 21.00 uur gaan wij het hebben over de onderwerpen die horen bij het begrotingsprogramma Bestuurlijk en Ondersteunend. Wij doen vanavond 1 termijn van de fracties en vervolgens 1 termijn van het college. En in de raad van volgende week wordt de behandeling van de Perspectiefnota afgerond. En voor alle duidelijkheid, ik zie van in ieder geval 1 fractie meerdere mensen. Er is 1woordvoerder per fractie, om het eventjes allemaal netjes te houden en overzichtelijk. Normaliter stel ik nu de vraag, wie van de fracties willen het woord voeren, maar wij hebben bedacht, gezien wat er allemaal ingediend is, dat we misschien zelf een voorzetje kunnen doen. Als eerste Beter voor Dordt, die heel actief geweest is en een heleboel aangeleverd heeft. En daarna vervolgens heb ik een rijtje van partijen van wie er in ieder geval moties, amendementen of andere gespreksonderwerpen binnengekomen zijn.

En als die zes fracties in totaal geweest zijn, waar u uiteraard volop op mag interrumperen, ga ik gewoon vragen, en wie van de andere fracties wil ook nog het woord? En dan doen we het verder op die manier, als dit alles uw goedkeuring kan wegdragen uiteraard. Voor degenen die graag heel goed voorbereid zijn, mijn volgorde, onze volgorde is Beter voor Dordt als eerste, SP als tweede, de PvdA als derde, de VVD als vierde, de Partij voor de Dieren als vijfde en Fractie van der Spoel, die ... Maar ik vermoed dat hij in zaal 1 zit, denk ik zomaar. In 5 zit, bij SDD. Maar goed, mocht hij komen, dan komt hij aan de beurt. En voor degenen die hier de volgende sessie ook zitten, dan is de volgorde anders, want we houden het wel een beetje eerlijk. Ik hoor niet heel veel kritiek. Ik hoor wel wat gekletst, maar die gaan nu stoppen. En ik geef graag het woord aan de heer Katif, die al ijverig iets rondgedeeld heeft, waar hij waarschijnlijk ook een korte toelichting op gaat geven. Mijnheer Katif, Beter voor Dordt, aan u het woord.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Terecht dat u zei dat ik iets voorbereid heb, maar dat was eigenlijk min of meer een verplichting. Daar zal ik even het een en ander over uitleggen. Ik heb namelijk aan de ambtelijke organisatie/wethouder gevraagd om ons te voorzien van wat 1 procent inhuur externen zou kunnen betekenen. En ik heb daar in plaats daarvan een antwoord gekregen van een vraag die ik niet gesteld heb. Ik heb meer een antwoord gekregen op wat de kosten zijn van vaste plekken en wat de inhuur is en wat dat per uur kost en wat voor uren zijn dat? En voor de rest heb ik niks gekregen. Ik heb de stoute schoenen even gepakt en ik bedacht, laat ik het zelf maar even doen, met behulp van een aantal mensen. Ik kom uiteindelijk op een financiële implicatie, zoals het heet, en zullen sommige mensen ervan schrikken, van 1,7 miljoen. Ik hoop dat de ambtelijke organisatie op de tribune mij ongelijk geeft. En dan zou ik graag even daar een reactie van de wethouder willen hebben. Voorzitter, iedereen weet, externe inhuur is structureel duurder dan vaste formatie. Dat is ook eigenlijk datgene wat de wethouder aangegeven heeft in zijn beantwoording. Maar ambitie alleen is niet genoeg, voorzitter. Als raad zijn we er om richting te geven. Daarom stellen we voor, maak van die ambitie een concrete stelling. We hebben een motie daarvoor ingediend om van die ambitie, voorzitter, een concrete taakstelling ... Het is geen radicale stap, maar gewoon in '26 het landelijke gemiddelde naar 18 te halen. Niet meer en niet minder. En waarom eigenlijk is dat logisch, voorzitter, uitvoerbaar? En ik verdedig het ook, omdat het op termijn ruimte geeft. Ruimte om andere pijnlijke bezuinigingen te verzachten en zelfs te volkomen. Voorzitter, ik hoor soms terug, weten wij precies wat dat oplevert? Ik ben heel eerlijk, de exacte cijfers zijn 2 keer opgevraagd, heb ik net even aangegeven, maar daar heb ik geen antwoord op gekregen. Het tweede antwoord, eerlijkheidshalve, is onderweg. Maar dat mag ons niet verlammen, voorzitter. Want 1 ding weten we wel, hoe langer we wachten, hoe kleiner de stuurruimte wordt. En dat kunnen we ons in deze tijd niet permitteren, voorzitter. Dit amendement is geen politieke stellingname tegen inhuur, voorzitter, want dit heb je echt nodig soms. Wat men zegt, af en toe, is ultimum remedium is inhuur extern. Het is een oproep tot verstandig bestuur, voorzitter.

De voorzitter: Even onderbreken, mijnheer Katif, want ik zie een vraag van mevrouw Nieuwland, van de ChristenUnie/SGP.

De heer Katif: Natuurlijk.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Voorzitter, ik zou de heer Katif graag een verduidelijkende vraag willen stellen over de rekensom die hij heeft gemaakt. Want is hij het met mij eens dat als je een procentuele daling hebt, dat het ook logisch is dat je dan minder uitgaven hebt aan externe inhuur, maar dat het simpelweg ook betekent dat je meer uitgeeft aan het overige personeel? Of is hier rekening mee gehouden in de cijfers?

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Er is wel degelijk hier rekening mee gehouden. We hebben het namelijk over een onderdeel van een totale organisatie. En dat onderdeel was in '22 28 procent, als ik het goed heb. Daarna is hij gedaald naar 25. Daarna is hij naar 21. En nu zegt het college ambitieus, we gaan naar 18. En eigenlijk Beter voor Dordt zegt niet anders dan, als je die 18 toch gaat doen, maak het niet een ambitie, maar maak het een taakstelling. Daar kunnen wij met elkaar over discussiëren aan het einde van de rit. Eigenlijk probeer ik het zo simpel mogelijk gewoon te bekijken. Meer is het niet. Het is, ik zou bijna zeggen, een simpel rekensommetje. Voor sommige mensen niet, maar voor mij als leek een rekensommetje.

De voorzitter: Voor mijnheer 't Lam misschien niet, want de heer 't Lam heeft nog een vraag.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Zou ik daar nog een vervolgvraag over mogen stellen?

De voorzitter: Dan bent u eerst.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Excuus.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam heeft altijd geduld. Dat komt goed. Mevrouw Nieuwland, van de ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Maar het gaat mie inderdaad toch om die rekensom van dat het 8 miljoen euro oplevert. Ik ben benieuwd, is dat inderdaad echt opbrengst of bespaar je 8 miljoen aan externe inhuur, maar betaal je bijvoorbeeld 7 miljoen meer aan vast personeel en is het verschil 1 miljoen?

De heer Katif: Kijk, die discussie wil ik wel aangaan. Maar die discussie ga ik nu niet aan, want daar zitten cijfers achter. En dan kan ik best even de berekening aan u toesturen. Maar op dit moment probeer ik het ook voor mezelf zo makkelijk mogelijk te houden. Vanaf 2022 tot nu toe, en eigenlijk gradueel naar beneden toe, hoeveel hebben wij uitgegeven en wat zou de bezuiniging kunnen zijn, mochten wij van, wat ik zeg, 21 naar 18 gaan en van 18 ... En ik zal u nog verder ...

De voorzitter: Misschien om een overbodige discussie te voorkomen, er wordt op dit moment gewerkt aan het toevoegen van een reactie aan de stukken op uw vraag, op uw opmerking eigenlijk.

De heer Katif: Top.

De voorzitter: Dat stuk, wat u heeft rondgedeeld. Mevrouw Van Vugt, u wilde daar nog even iets op doorvragen?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja. Het ligt min of meer in het verlengende. Ik vroeg me af, welke consequentie wil Beter voor Dordt eraan verbinden als de taakstelling niet wordt gehaald? Want je zult toch af en toe mensen moeten inhuren om bepaalde opdrachten voor elkaar te krijgen. En wat voor consequenties heeft dat dan? En als je dan zegt van, huur dan toch maar in, wat is dan het verschil met de ambitie die er al is?

De heer Katif: Ik zeg nee, als u goed luistert, want u luistert altijd heel goed.

De voorzitter: Met u, bedoelt u mij waarschijnlijk, of niet?

De heer Katif: Ja, via u, de voorzitter. De wethouder die daarover gaat, niet alleen begrotingstechnisch, maar ook in personeelszin, mijnheer Merx, zei dat hij op dit moment op 15 procent zit. Dat is natuurlijk fantastisch. Wat is er mis mee als je nu halverwege bent, 15 procent? Daar zou ik me best aan kunnen houden. Maar tegelijkertijd zeg ik, natuurlijk is die ruimte er wel. Wij willen een taakstelling. En die taakstelling kan wel. Het is een taakstelling, maar tegelijkertijd, die flexibiliteit wil ik met alle plezier geven. Als het niet kan, kan het niet. Maar ik wil het wel vastleggen. Ik wil dat de raad uitspreekt ...

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, u wilde er nog iets aan toevoegen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Maar wat is dan het verschil met de ambitie die er is?

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: De ambitie kun je altijd verlaten. En een taakstelling hebben we een afspraak over. En dan moet je met gerede redenen zijn, met een heel duidelijk verhaal waarom je eigenlijk dit doet. En dan is het voor een raad best acceptabel om te zeggen, wij konden niet anders. En daar kunnen wij over oordelen als raad.

De voorzitter: Ik stel voor dat we het hier even bij laten, wat dit betreft. Mijnheer 't Lam wilde nog iets vragen.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Bij de Perspectiefnota gaat het om wijzigingen in de begroting. En begrijp ik nu goed dat Beter voor Dordt voorstelt het percentage inhuur vanuit de begroting via de Perspectiefnota op 18 procent te zetten?

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Nee. Als u niet goed leest. U leest altijd heel goed, mijnheer. Die 18 procent is alvast. Alleen het is een ambitie. En wat Beter voor Dordt wil, is dat je van die ambitie een taakstelling maakt.

En dat is ons doel. Ons doel is niet om de boel te frustreren. Ons doel is om te zeggen, 18 procent blijkbaar is mogelijk. Waarom zou je die niet vastzetten? Meer is het niet.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam.

De heer Katif: Dan wijzigt er ook niks in de begroting.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam heeft nog niet helemaal door wat u bedoelt.

De heer 't Lam: Dat weet ik wel.

De voorzitter: Of hij is het niet met u eens. Als u even de microfoon uit doet, dan gaat mijnheer 't Lam wat zeggen.

De heer 't Lam: Mijnheer Katif wil 18 procent inhuur vastleggen. In de huidige begroting staat 8,48 procent. In feite wil hij het in de begroting opgenomen percentage verhogen van 8,48 procent naar 18 procent. Begrotingstechnisch kost het alleen maar geld als het amendement van Beter voor Dordt wordt aangenomen.

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Voorzitter.

De voorzitter: Daar bent u het vast niet mee eens.

De heer Katif: Dat verhaal ken ik überhaupt niet. En misschien heb ik er overheen gelezen, mijnheer 't Lam. Echt waar, wat u mij zegt ...

De voorzitter: Mijnheer 't Lam, kunt u even de microfoon uitzetten. Dan stel ik voor dat u straks onder het genot van een kop koffie daar eventjes samen naar kijkt. Heeft mijnheer Damen nog een vraag. En daarna wil ik dit onderwerp proberen een beetje af te ronden, want er zijn nog een paar onderwerpen.

De heer Damen: Ik zit een beetje met het probleem dat wij vinden dat je moet kijken hoeveel waar je voor je geld krijgt. En hoe het college dat voor elkaar krijgt, is aan het college. En dan vind ik dat je nu niet moet sturen in de keuken van het college.

De voorzitter: Heel duidelijk. U bent het niet met de taakstellingen eens. Mijnheer 't Lam, ik stel voor dat ... Of mijnheer, sorry, Katif, ik stel voor dat u heel kort reageert en dan verdergaat.

De heer Katif: Er was geen vraag.

De voorzitter: U hoeft ook niet te reageren.

De heer Katif: Maar er was geen vraag.

De voorzitter: Helemaal goed. Nog beter.

De heer Katif: Ik zou het niet weten. Voorzitter, het college wilde eigenlijk naar 18 procent. We helpen hen door dat wat duidelijker te maken, gewoon die hele taakstelling, zodat er straks bij de begroting gestuurd kan worden op realistische normen, zoals wij dat zeggen. Tot zover, voorzitter, dit toch redelijk niet penibele dossier, maar wel een hele moeilijke hoor.

De voorzitter: Dat was uw woordvoering?

De heer Katif: Nee.

De voorzitter: Dan gaat u nog even verder. U zei, tot zover. Maar ik had een stille hoop. Maar gaat u verder.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Ten aanzien van motie 2, wordt aangepast met de aanvullingen van wethouder Burggraaf van 2 juli. Dan gaan wij een nieuwe motie maken, die aansluit bij datgene wat de heer Burggraaf heeft gezegd tijdens de raad van 2 juli. Motie 3, voorzitter, Evalueer de ombuigingen. Sommige effecten zijn zichtbaar in de Perspectiefnota, pas later. En sommige maatregelen die op papier verstandig lijken, kunnen op straat heel anders uitpakken voor inwoners, voorzitter, verenigingen en ondernemers. Dat zijn 3 heel belangrijke personen in onze stad. Daarom deze motie. Voorzitter, het is geen blokkade, zoals ik al vaak zeg, want we proberen alleen constructief te zijn. Voorzitter, want het is geen tegenwerken van het college, op een of andere manier. Het lijkt net of wij als oppositiepartij alleen maar even willen afbranden. We zijn echt heel constructief. Een moment waarin we terug kunnen kijken, wat wordt bedoeld met effecten, wat zijn de werkelijke effecten van zo'n ombuiging, voorzitter? De motie vraagt om een grondige evaluatie in 2027.

De voorzitter: Er zijn twee personen die u aan de tand willen voelen. En ik begin met mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af waarom Beter voor Dordt die evaluatie al zo vroeg wil, terwijl we in de begroting kunnen lezen dat een deel van de ombuigingen pas daarna eigenlijk echt ingaat?

De voorzitter: Mijnheer Katif.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Is er dan al voldoende effect te meten? Want ik ben voor evalueren, maar zo vroeg, dat is even mijn punt.

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: 2027 is een jaar later. En wat wij graag zouden willen, is dat als je gaandeweg ... En ik heb de wethouder ook horen zeggen, je zou hem ook in de P&C-cyclus kunnen inzetten. Dat zou op zichzelf helemaal geen vervelende zaak kunnen zijn, want je kan hem gewoon met een evaluatie met de eerste ... We hebben het afgeschaft, volgens mij. Ik kijk naar de ambtelijke organisatie. Ee eerste en de tweede rapportage ...

De voorzitter: Een beetje korte antwoorden, alstublieft.

De heer Katif: We zouden graag dat willen volgen. En dat je niet over twee jaar dat doet. Dan wordt het heel moeilijk om sommige dingen gewoon te corrigeren. Het kan ook gaandeweg het. Het staat niet in beton gegoten.

De voorzitter: Duidelijk, denk ik, tot zover. Mevrouw Nieuwland, had u eenzelfde soort vraag?

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Ja, min of meer inderdaad. Ik zou toch inderdaad wel van Beter voor Dordt willen weten waarom ze niet voor 2028 kiezen? Want evalueren doe je als er iets gebeurd is. En als je in het eerste kwartaal 2027 gaat evalueren, terwijl er nog bijna niks veranderd is, wat voor resultaten denk je dan te krijgen?

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Maar dat evalueren op zich, we willen niet wachten tot er iets gebeurt. Ik bedoel, je kan gewoon leren leren, zoals het heet. Ik bedoel, als er iets gebeurt dan ...

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Maar bent u het met me eens dat dat dan een goede nulmeting is?

De heer Katif: Ja.

De voorzitter: Mooi. Gaat u verder met uw woordvoering.

De heer Katif: Voorzitter, het is belangrijk dat we, indien nodig, ook de begroting van 2027 kunnen bijsturen, wat ik al net zei. Want als er lijkt dat een maatregel meer kost dan oplevert, een negatief maatschappelijk effect heeft dat we niet hadden voorzien, dan moeten we dat onder ogen durven zien. En daar is de raad toch voor? Zeg ik even via u, voorzitter. En dat geldt ook voor de maatregelen die onverwachts goed uitpakken. Want het kan ook zo zijn in de evaluatie dat er dingen zijn dat je zegt, dat gaat hartstikke goed. Dat zou je misschien willen voortzetten. En ik eindig met de motie ...

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer, voordat u eindigt, heeft nog eventjes een vraag.

De heer Katif: Voorzitter, alleen de motie hoor.

De voorzitter: Dat weet ik. Maar voordat u met dit gedeelte eindigt.

De heer Van der Meer: Nog even de vraag over die evaluatie. Het lijkt mij inderdaad dat je moet evalueren op het moment dat er duidelijkheid is over wat de effecten zijn. Is het zo dat uw behoefte om eerder te evalueren eigenlijk voortkomt uit de vraag dat u te onzeker bent over wat de effecten zullen zijn van de bezuinigingen die nu ingeboekt zijn? Dan zou je ook nu kunnen vragen om een betere onderbouwing van die bezuinigingen. Dat is misschien functioneler dan evalueren op het moment dat er nog geen effecten zijn.

De voorzitter: Wat doet u met die advies, mijnheer Katif?

De heer Katif: Voorzitter, een slimmere vraag en tevens ook een statement kon ik niet maken, mijnheer Van der Meer. Het is inderdaad ook zo. Met een betere opbouw, dan kun je aan het eind gewoon zeggen, wij evalueren het op dat en dat moment. Want sommige maatregelen zijn voor ons niet helemaal duidelijk, zeker, meetbaar, niet meetbaar. Maar goed, dat hoef ik u niet te vertellen.

De voorzitter: Mijnheer Katif, gaat u voortvarend richting een afronding.

De heer Katif: Motie 4 zal ik even laten voor wat het is. Zal in de raad nog even over gesproken worden, voorzitter. Amendement Behoud wat nodig is voor een aantrekkelijke stad, daar had ik iets heel moois bij. Maar ik wilde wel graag die motie logiesheffingen vreemdelingenopvang, van VVD, ook nog even aan de orde stellen. Voorzitter, de motie logiesheffing vreemdelingenopvang, VVD. De strekking van deze motie, namelijk dat publieke partijen bijdragen aan logiesheffingen, waar het mogelijk is, spreekt ons zonder meer aan. Zeker in een tijd waarin voorzieningen onder druk staan, is het logisch om te kijken of de lasten eerlijk verdeeld kunnen worden. Beter voor Dordt stelde dit voor, allerlei schriftelijke vragen. Wij zijn overigens benieuwd of er nog andere vrijstellingen zijn. Dat is een vraag aan de wethouder. Tegelijkertijd willen we waken voor het risico, voorzitter, dat deze discussie zich te eenzijdig richt op statushouders, asielzoekers. Het gaat immers om alle vormen van niet toeristisch verblijf, die structureel gebruikmaken van logiescapaciteit, zoals bijvoorbeeld de opvanglocaties in de brede zin. Wat Beter voor Dordt, voorzitter, betreft geldt logiesheffingen niet voor opvang in gebouwen die speciaal zijn geplaatst met opvang als hoofdfunctie, zoals bij gemeentelijke en rijksopdrachten. Die situaties vallen wat ons betreft buiten het doel van de logiesheffing. Maar wanneer gebruik wordt gemaakt van hotels, B&B's en vergelijkbaar commerciële voorzieningen, dan is de logiesheffing wel passend. In die gevallen ligt er immers een vergelijkbare belastingdruk als bij toeristisch of zakelijk verblijf. Een eerlijke bijdrage past, voorzitter, binnen het principe van publieke zakelijkheid. Maar we moeten het gesprek blijven voeren, zonder dat het eenzijdig of stigmatiserend wordt. Ik zag een vraag, voorzitter.

De voorzitter: Ik volgens mij ook. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Ik begrijp hem niet helemaal. Kunt u aangeven wat het doel is van de logiesheffing? Waarom vragen wij dat geld aan hotels en instellingen of voorzieningen waar toeristen verblijven?

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. De motie bijvoorbeeld van de VVD ga ik niet verdedigen.

De voorzitter: Dat zou ik eigenlijk ook niet willen.

De heer Katif: Daarom. Ik zal dat niet doen. Eigenlijk heel simpel. Het is een belasting voor mensen die buiten onze stad van ons prachtig mooie Dordrecht gewoon genieten. En daar kun je misschien af en toe een gat in je begroting gewoon mee vullen. Dat is het eerlijke antwoord trouwens.

De voorzitter: En daar zult u het mee moeten doen, met dat antwoord. Mijnheer Katif.

De heer Katif: Voorzitter, zal ik even bij de stapeling van lokale lasten ... Voor ons een heel belangrijke. We maken ons veel zorgen over de stapeling van lokale lasten, voorzitter. Een stijging van de ozb is op zichzelf al fors, maar in combinatie met andere verhogingen, zoals doorbereken van handhavingskosten in afvalstoffenheffing ... Ik heb weleens een vraag, of weleens, nee, een vraag gekregen van mevrouw Van Engelen, niet ik, maar met fractievoorzitter, over inderdaad dat wij daar debet aan zijn. Maar mijn fractievoorzitter heeft ook gezegd dat het niet zo is. Voordat u de vraag stelt, geef ik al antwoord. Voorzitter, dit kan leiden tot een onevenredige druk op dezelfde groep inwoners. Wat Beter voor Dordt betreft, lokale lasten gewoon laag houden. De belastingdruk moeten we onder het landelijk gemiddelde blijven. Wij vinden dat de gemeente hierin haar verantwoordelijkheid moet nemen door stapelingen in beeld te brengen, effecten eerlijk te verdelen en waar nodig te compenseren. Lokale lasten moeten rechtvaardig en draaglijk blijven.

De voorzitter: Vraagje voor u, mijnheer Katif, van mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Welk bedrag is volgens Beter voor Dordt wel redelijk? Want als je de stapelingen nu optelt, denk ik dat het aanvaardbaar is en uitlegbaar. Maar dat is een politieke wending. Maar wat vindt u?

De voorzitter: Mijnheer Katif, wat is de bovengrens, volgens Beter voor Dordt?

De heer Katif: Wilt u cijfers hebben of wilt u, wat is de bovengrens?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Cijfers.

De heer Katif: Daar kan ik nu één, twee, drie niet zeggen. Maar ik zie de VVD ja-knikkend.

De voorzitter: Die gaat dat straks wel uitleggen, denk ik.

De heer Katif: Dat denk ik ook wel, voorzitter. Sorry dat ik het antwoord niet kan geven in cijfermatige zin. Politiek kan ik wel zeggen, wij zijn het er gewoon niet mee eens. Dat is gewoon zo.

De voorzitter: Dan moet u maar gauw verdergaan.

De heer Katif: Voorzitter, ik denk dat ik het even hierbij laat.

De voorzitter: Dan dank ik u zeer voor uw inbreng. En dan ga ik naar mijnheer 't Lam, van de SP.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Een aantrekkelijke stad voor huidige en nieuwe inwoners, dat is de zin die het college vaak gebruikt bij de presentatie van nieuwe projecten. In de Perspectiefnota staan veel dingen die helemaal niet aantrekkelijk zijn voor inwoners, zoals bijvoorbeeld het extra verhogen van de ozb en de afvalstoffenheffing, mijnheer Katif. Het verlagen van subsidies aan verenigingen, een kleiner budget voor evenementen en de bibliotheken, om er maar een paar te noemen. Het college kwam in 2022 met een politiek akkoord waarin een aantal heel goede voorzieningen waren opgenomen om een aantrekkelijke stad te zijn. Maar ook in deze Perspectiefnota is er geen geld uitgetrokken om die voorzieningen vanaf 2027 te betalen. En daarmee verdwijnen de Dordtpas, gratis of korting op het openbaar vervoer, moeten hondenbezitters weer hondenbelasting betalen, verdwijnt het extra budget voor het minimabeleid en het armoedebeleid en is er onvoldoende geld voor het onderhoud van bomen, om maar een paar dingen te noemen. Kortom, de doelstelling, een aantrekkelijke gemeente te willen zijn voor inwoners, komt niet tot zijn recht in de ontvangen Perspectiefnota. En daarom heeft de SP een amendement gemaakt en geprobeerd daar wel aan te voldoen. Niet door weer op allerlei posten wat te beknibben, maar gewoon door een project te stoppen, het Stadspark. Waarom groen aanleggen als er geen geld is om bestaand groen te onderhouden, vragen we ons af? Waarom een park realiseren als het onderhoud ervan niet begroot is, toen het project werd opgestart? Waarom nog eens 45 miljoen uitgeven, terwijl je weet dat het financieel geen euro oplevert? We hebben een amendement gemaakt. En daarin geven we aan wat we niet willen aanpassen in de Perspectiefnota. En het zou best kunnen dat partijen zich in het idee kunnen vinden van het Stadspark te schrappen, maar bepaalde voorstellen niet willen overnemen of andere voorstellen willen toevoegen. En daar willen we best met die andere partijen over praten. Daar staan we voor open. Voorwaarde is wel dat de voorzieningen die nodig zijn voor een aantrekkelijke gemeente in stand blijven en geld beschikbaar komt om ook na 2026 belangrijke onderdelen uit het politiek akkoord te kunnen voortzetten. Tot slot, voorzitter, als toelichting op ons amendement. Er heeft intensief technisch overleg met de ambtelijke dienst plaatsgevonden, waarvoor dank aan de ambtelijke dienst, zodat het ook een deugdelijk voorstel is, wat bij aanvaarding door de provincie goedgekeurd wordt. Morgen komt er van onze kant een aangepast voorstel. Ik wilde dat niet rond 17.00 uur nog weer verspreiden, want dan krijg je nieuwe stukken en wordt het alleen maar onduidelijk. Dat nieuwe voorstel geeft zelfs een iets gunstiger beeld, omdat de weerstandsratio al in 2025 op 1 procent wordt gebracht. En dat betekent dat de geraamde bedragen in de Perspectiefnota van 2025, '26 en '27 dan niet nodig zijn, waardoor er in die jaren een overschot ontstaat, waarmee je de tekorten in de 2 laatste jaren kan wegwerken. Ik ga niet op allerlei details van ons voorstel in. Iedereen heeft het kunnen lezen. Als er vragen zijn, hoor ik het wel. Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Damen heeft een vraag. Het zou wel sneu zijn als er geen vraag was natuurlijk. Zoveel werk verricht. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Voorzitter, dank u. Het voorstel heeft in belangrijke mate onze sympathie, maar wij zijn in de laatste raadsvergadering geconfronteerd met het standpunt van de Partij voor de Dieren met betrekking tot het wegbezuinigen van het Stadspark.

En dat was met name omdat zij vonden dat de ecologische verbindingen, die beloofd worden in de opzet, wel tot stand moeten worden gebracht. Wij zijn achteraf voor dat element gevoelig. De vraag is, zou je niet een deel van het budget voor het Stadspark overeind moeten houden, met name om die ecologische verbindingzones te verbeteren?

De voorzitter: Mijnheer 't Lam, dat is een duidelijke vraag, denk ik.

De heer 't Lam: In ons amendement halen we 45 miljoen weg bij het Stadspark. Dat is het restant wat er nog over is in de reserve. Daarvan gaat 7,5 miljoen naar de algemene reserve om de weerstandratio op 1 te krijgen. Dan blijft er 37 miljoen over, even in ronde getallen. En die 37 miljoen, daarvan zeggen we, is deels om een aantal bezuinigingen niet te laten doorgaan, dat is deels om het politieke akkoord na 2027 te kunnen uitvoeren. Maar dat kan ook gebruikt worden om delen van het Stadspark, wat echt nodig is, want dat kan ik allemaal niet overzien, bijvoorbeeld het deel wat u noemt, mijnheer Damen, alsnog te realiseren. We halen wel het hele budget weg, maar het wil niet zeggen dat we niet toch belangrijke elementen van het Stadspark, als die nodig zijn, via een apart voorstel weer van het college krijgen en gaan uitvoeren. Dan zal het de goedkeuring van de SP krijgen.

De voorzitter: Helder, denk ik. Nog meer vragen voor mijnheer 't Lam? Zo niet, dan ga ik naar de Partij van de Arbeid, bij monde van de heer Damen, die u zojuist ook al gehoord heeft.

De heer Damen: Voorzitter, dank u. Wij hebben een motie verspreid inmiddels, die erop gericht is om de korting die gesubsidieerde organisaties krijgen voorgezet te beperken. Dat is de korting via het niet doorvoeren van de indexatie. Het college stelt voor om dat te doen bij organisaties die een subsidie tot 10.000 euro krijgen. Wij willen de grens eigenlijk leggen bij organisaties die tot een subsidie van 50.000 euro krijgen. Wij hebben het idee dat die organisaties buitengewoon veel vrijwilligers in hun clubs hebben, die buitengewoon belangrijke dingen doen, een belangrijk aandeel leveren in de cultuur, in de sport, maar ook in de wederzijdse ondersteuning van kwetsbare burgers. En wij denken dat die organisaties, met die beperkte subsidie die ze krijgen, buitengewoon veel werk verzetten. En daarom willen wij die grens van 10.000 naar 50.000 optrekken.

De voorzitter: Dank u wel. En mijnheer 't Lam heeft daar misschien een andere mening over. Hij heeft er in ieder geval een vraag over. En daarna mijnheer Katif ook.

De heer 't Lam: Dank, voorzitter. Ik heb een amendement en een motie langs zien komen van de Partij van de Arbeid. Nou weet ik niet wat ze gaan indienen. Ik heb in ieder geval geen dekking gezien. Als het een amendement is, vraag ik me af hoe dat ze dat willen dekken? Maar ik kan ze helpen. Als ze voor ons amendement stemmen, dan is die hele bezuiniging van de baan. Dan hoeft u dat amendement of die motie ook niet in te dienen.

De voorzitter: Dan wordt u wel heel erg mooi geholpen. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Ik word helemaal gelukkig. Wij gaan naar uw motie nog een keer heel goed kijken. Wij vonden hem razend ingewikkeld nog.

De voorzitter: Een versie voor de mis. Mijnheer Katif, uw vraag was beantwoord inmiddels?

De heer Katif: Mijn vraag was beantwoord, maar had ik alsnog een vraag aan de heer Damen. Weet u toevallig uit uw hoofd hoeveel organisaties er zijn onder de 50.000? Want dat is wel van belang.

De voorzitter: Mijnheer Damen zijn vinger gaat zo snel dat ik denk dat hij het antwoord weet.

De heer Damen: Nee.

De voorzitter: Dat is ook een antwoord.

De heer Damen: En dat vinden wij een beetje het ellendige, de situaties en de bezuinigingen op organisaties die tot 50.000 euro subsidie krijgen, die is niet helemaal helder. En er zijn al, heb ik begrepen, ambtelijke besluiten over genomen, over de kortingen die opgelegd worden. Dat vind ik een hele lastige. En wij zijn wel nieuwsgierig naar of het college de vraag kan beantwoorden.

De voorzitter: Dat gaan we meteen horen. Mevrouw Nieuwland heeft ook nog een vraag.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Meer even een opmerking hier nog over, voor de volledigheid. Wij hebben ook hele grote waardering voor deze kleine vrijwilligersorganisaties. Maar ik wil graag nog even de onduidelijkheid wegnemen dat vooraf leek het een amendement of motie te zijn van PvdA, CDA, ChristenUnie en nog een partij, geloof ik. Maar ik wil hier nog even gezegd hebben dat dit echt een motie en amendement van de PvdA is en dat het niet bij ons vandaan komt.

De voorzitter: En de ChristenUnie zit ook niet in deze raad. Het is ChristenUnie/SGP, voor alle duidelijkheid. Scheelt een fractie in deze barre tijden. Dat is toch niet erg. Ik denk, als u klaar bent, dat we naar de heer Den Heijer kunnen, van de Dordtse VVD. Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank u wel, voorzitter. Dordrecht neemt op dit moment een erg groot aandeel in de opvang van vluchtelingen. We moeten opmerken dat deze verantwoordelijkheden onevenredig zwaar op onze stad drukt en dat het koste gaat van voorzieningen voor onze inwoners. En zo willen we bijvoorbeeld dat het aantal Oekraïners dat wij opvangen gehalveerd wordt. En daarmee is het college ook aan de slag gegaan. Onze vraag is, hoe staat het daarmee? En dat brengt ons ook nu bij de logiesheffing. Belasting die geldt voor het tijdelijk verblijf van niet-ingezetenen. En de gemeente bepaalt wie daarvan wordt vrijgesteld. En het uitgangspunt is vrij simpel, wie blijft slapen, betaalt mee. En iedereen draagt bij, behalve het COA. En we zien dat in hotels, op basis van onze verordening, geen logiesheffing geheven wordt.

We hebben daarbij het vermoeden dat dit ook geldt voor de opvangplekken in het azc, als bewoners niet ingeschreven zijn.

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken, want mijnheer Damen wil u aan de tand voelen.

De heer Damen: Wij hebben een wat mindere waardering voor dit voorstel. Maar u noemt een instelling niet, maar die geeft wel aan, als ik die noem, dat het een raar voorstel is, het huis van bewaring of de gevangenis op De Staart. Daar verblijven ook mensen die voor een groot deel niet ingezet zijn. Gaan die ook logiesheffing betalen?

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dat vind ik een interessante suggestie van de heer Damen. Die kunnen we meenemen in het voorstel. We zouden graag bevestiging willen zien van de wethouder ...

De heer Burakçin: Voorzitter.

De voorzitter: Eén woordvoerder per fractie hadden we afgesproken. Dat is niet gebruikelijk bij oordeelsvormend. Dan is er één per fractie.

De heer Van der Meer: Voorzitter, er zijn zoveel verschillende onderwerpen aan de orde. Ik vraag toch om enige coulance hierin.

De voorzitter: Dan leg ik het heel simpel voor aan de commissie, want de commissie is de basis. Als de commissie er geen moeite mee heeft, dan heb ik het uiteraard ook niet. Ik zie allemaal welwillend geknik. Mijnheer Burakçin, u staat er goed op bij uw collega's.

De heer Den Heijer: Voorzitter, een punt van orde. Volgens mij in het Presidium hebben we ooit met elkaar besproken dat we bij de Perspectiefnota en begroting ook afstappen van het principe dat het één woordvoerder per fractie zou moeten zijn. Maar het kan een hele barre, slechte herinnering zijn. En u ook lid van een partij bent dat dat zo meespeelt.

De voorzitter: Dat klopt, maar we hebben nu juist allemaal Bestuurlijk en Ondernemend. Er is maar één programma aan bod. Daarom dacht ik ... Maar nogmaals, veel welwillendheid richting mijnheer Burakçin. Dan doen we het gewoon wel. Heel simpel.

De heer Burakçin: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik heb toch een vraag aan de VVD. De VVD wil deze heffing gebruiken om speelplekken te redden, zal ik maar zeggen, want zo staat het volgens mij letterlijk ook in de motie. Dat is ook wat ik eigenlijk wel bijzonder vind. Maar wij vragen ons wel af voor welk probleem dit een oplossing is? Want hoeveel asielzoekers, vluchtelingen worden er op dit moment opgevangen in een hotel? Dat is de eerste vraag. En de tweede vraag, voorzitter, want ik lees namelijk ook heel nadrukkelijk dat er in de motie staat dat er in de toekomstige azc's logiesheffing geïnd gaat worden. Maar voorzitter, ik wil daar wel de VVD op bevragen.

Volgens mij hebben we daar met de raad afgesproken, ook binnen een bestuursovereenkomst hebben we met elkaar vastgelegd dat heel dat azc door het COA bekostigd gaat worden. Echt alle kosten. En kortom, nu gaat de VVD voorstellen om nog eens extra logies te heffen bij het azc. De vraag is, hoe ziet de VVD dat?

De voorzitter: Twee vragen voor mijnheer Den Heijer. De eerste, hoeveel zitten er op dit moment in een hotel?

De heer Den Heijer: Ik heb meegeschreven, voorzitter.

De voorzitter: Heel goed. Dan mag u antwoord geven.

De heer Den Heijer: Laat ik iets uitzoomen. Zoals de partijleider van GroenLinks ook stelde, we staan voor historische bezuinigingen. 17 miljoen euro is een flinke smak met geld. Het college stelt zichzelf de handelswijze dat de publieke zakelijkheid gehanteerd wordt, en doet daar een aantal voorstellen toe. Mijn fractie heeft ook gekeken waarin wij kunnen voorkomen dat straks, als we niets doen, 25 procent van alle speeltuinen in de wijken verdwijnen en dat ook een aantal andere plekken dan zal verschrallen. Dat zal direct onze inwoners raken. We zien ook niet heel veel andere dekkingsmogelijkheden om dat op een andere manier te doen. Als de heer Burakçin dat wel ziet, dan staan wij open voor die samenwerking. Want ik denk ook eerlijk gezegd dat we met deze maatregel een heel eind kunnen komen, maar bij lange na niet op de opgave waar we voor staan. Dan heb je vervolgens de situatie van het azc. En daar wilde ik eigenlijk mijn zin nog over uitspreken, want voor ons is ook de vraag of er hier sprake is van een inschrijving van ingezetenschap van de bewoners van het azc? Als dat het geval is, dan hebben we een ander verhaal. Tegelijkertijd, als het niet het geval is, dan staat het volgens mij de gemeente gewoon vrij, omdat wij de verordening vaststellen voor de logiesheffing, om die heffing gewoon te heffen, zoals we dat bij iedereen doen, zoals we dat voor iedereen doen die tijdelijk in Dordrecht verblijft. En dat is volgens mij gewoon een heel zakelijk principe. Daar kunnen we behoorlijk veel poeha van maken. Maar wij kijken er gewoon naar hoe je op een zo efficiënt mogelijke manier ook ervoor kunt zorgen dat die speeltuinen in de wijken kunnen blijven bestaan.

De voorzitter: Mijnheer Burakçin, u wil daarop reageren.

De heer Burakçin: Voorzitter, volgens mij is dit totaal geen antwoord op mijn vraag. Er werd eigenlijk een wedervraag gesteld aan mij, hoe GroenLinks dan een oplossing heeft om het kostendekkend te maken? Maar voorzitter, ik wil toch de VVD herinneren, wat de VVD nu voorstelt, is eigenlijk een lastenverzwaring voor onze Dordtenaren. Want het COA valt namelijk direct onder het ministerie van Veiligheid en Justitie. Dat wordt volgens mij gewoon betaald, de kosten, door onze inwoners, door ons. En dan gaan wij nu het ministerie extra belasten. Dat betekent ook extra belasting voor de Dordtenaren. Volgens mij is dat een heel omslachtige manier om onze Dordtenaren te belasten. Dan zou ik zeggen, doe die ozb omhoog, dan heb je gelijk direct die belasting voor onze burgers.

De voorzitter: Ik vermoed dat de heer Den Heijer het daar niet mee eens is. Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Zo kennen we GroenLinks weer natuurlijk. Als die lasten, als de ozb-knop, die hoeft niet eens in beeld te zijn en er is al aan gedraaid. Laat ik dat vooropstellen. Ik ben het geheel met de heer Katif eens dat we daar zeer terughoudend mee moeten zijn. Ik ben het niet eens met het pleidooi van de heer Burakçin om de lasten in Dordrecht te verhogen. Sterker nog, ik ben het er helemaal niet mee eens.

De heer Burakçin: Voorzitter, toch nog even ...

De voorzitter: Een laatste dan, denk ik, wat dit onderwerp betreft.

De heer Burakçin: Een laatste. Maar voorzitter, volgens mij stelt de VVD dit zelf voor, lastenverhoging. Ik heb uitgelegd hoe dat gaat. Dat is gewoon wat u zelf voorstelt. Maar ik heb nog steeds geen antwoord op mijn vraag, hoeveel asielzoekers slapen er momenteel in hotels in Dordrecht?

De voorzitter: Momenteel in een hotel. Dat wilde ik ook nog zeggen. Die vraag was nog niet beantwoord.

De heer Den Heijer: Op dit moment is het zo dat het COA hotelkamers boekt in Dordrecht. Dat zijn er tientallen. En of die voor asielzoekers of voor statushouders gebruikt worden, dat maakt voor ons principe niet zoveel uit. Want ons principe is dat die logiesheffing dan van toepassing is. En wat wij voorstellen, is dat je de vrijstelling, die nu in de verordening opgeschreven staat, dat je daarvan zegt dat je die schrapt. En dan kan mijnheer Burakçin ook weer allerlei dingen in het Rijk en het land erbij slepen, daar heeft de heer Burakçin het ook heel graag over in de raad. Terwijl ik zeg, die puinhoop kan ik niet zoveel meer aan veranderen. Onze stad beter maken en ervoor zorgen dat de speeltoestellen bijvoorbeeld behouden blijven in de wijken, daar ben ik verantwoordelijk voor, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Den Heijer. Ik heb een vraag van mevrouw Nieuwland voor u. Daarna van mijnheer Aarden. En als die dan nog niet beantwoord is, heeft mijnheer Damen misschien nog een nieuwe vraag. Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Er is al het een en ander gevraagd over het COA. En ik zou er nog aan toe willen voegen dat we op dit moment ruimhartig betaald worden door het Rijk voor de opvang van asielzoekers. Ik ben benieuwd of het inderdaad dan niet een soort van vestzak-broekzak gaat worden als gemeenten dit aan gaan passen, dat het Rijk denkt van, dan houden we dat eerst wel even in. Maar met dat ik even in die verordeningen zat te kijken, kwam ik iets anders tegen waarvan ik denk, dat ga ik nog even meegeven aan de VVD. In Dordrecht is het zo dat kinderen tot 18 jaar zijn vrijgesteld. En dat is echt afwijkend ten opzichte van wat ik bij veel Van der Valk's heb meegemaakt met onze kinderen. Bijna altijd wordt het gewoon geheven, al vanaf 4, 5 jaar. Misschien dat we daar iets aan kunnen doen? Ik geef het maar mee.

De voorzitter: Het was geen vraag, mijnheer Den Heijer, maar misschien dat u toch uw voordeel ermee kunt doen voor de dekking.

De heer Den Heijer: Het is in de optelsom van gevangenen tot aan leeftijdscategorieën. Wij staan open voor alle varianten, om ervoor te zorgen dat we daar op een verstandige manier ook die publieke zakelijkheid toepassen. Geen beletsel hoor. Totaal niet.

De voorzitter: Gezamenlijk iets indienen. Mijnheer Aarden.

De heer Aarden: Dank, voorzitter. Ik wilde toch nog even een verduidelijking vragen van de VVD. Want er staat, dit expliciet ook van toepassing te laten zijn op azc, et cetera, en andere tijdelijke verblijfsvoorzieningen. Bedoelt de VVD hier dan ook het Leger des Heils, De Hoop en andere organisaties mee?

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Voor zover daar geen sprake is van een inschrijving, zou dat kunnen. Tegelijkertijd stelt het Tijk ook een aantal uitzonderingsgronden. En ik ben benieuwd of de specifieke doelgroepen waar u het nu over heeft daar niet onder vallen? De gemeentes hebben zelf wel de vrijheid om op een aantal andere aspecten af te wijken. En dat doet de gemeente ook. En daar is nu een aantal voorbeelden van genoemd. Daar heb ik een voorbeeld van genoemd. En daar zeggen wij van, kijk daar eens goed naar en doe daar een voorstel voor naar de raad. Betekent dat we dat voorstel ook zouden moeten bespreken als raad.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Twee vragen, voorzitter. Geldt dit principe van die logiesheffing alleen voor mensen die niet zijn ingeschreven bij de gemeente? Zijn mensen in een azc niet ingeschreven bij de gemeente? Ik weet in ieder geval wel dat mensen in een huis van bewaring of een gevangenis ingeschreven zijn bij de gemeente, als ze langer dan drie maanden ...

De voorzitter: Even ordelijk. Mijnheer Damen maakt even zijn verhaal af. En straks mag u door de microfoon uw antwoord geven.

De heer Damen: Tweede vraag is, er zijn bepaalde organisaties die ook een soort zakelijke heffing vragen aan vluchtelingen. Dat zijn de mensen die vluchtelingen smokkelen uit hun land van oorsprong en de vluchtelingen voor heel veel geld hiernaartoe laten komen. Vindt u niet dat u met dit voorstel een beetje afzakt naar het morele niveau van dat soort organisaties?

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Voorzitter, nee.

De voorzitter: Dat was een makkelijk antwoord. Gaat u verder.

De heer Den Heijer: Ik vervolg mijn betoog. Het gaat om tientallen plekken, nul bijdrage, terwijl de impact op onze stad en voorzieningen fors is. Komt bij dat deze hotelkamers ook niet beschikbaar zijn voor toeristen, mensen die bijdragen aan de lokale economie. En we hebben ook een tekort aan hotelkamers op dit moment in Dordrecht. Dat is dubbel onhandig, zeker als het college zegt publiek en zakelijk te willen opereren. We zien een kans. Schrap de vrijstelling. Het levert structureel extra inkomsten op. Geld wat we goed kunnen gebruiken voor bijvoorbeeld die speelplekken in de wijken. Die plekken dreigen nu te verdwijnen. En laat iedereen bijdragen aan de stad waar ze tijdelijk verblijven. Dan hadden we nog een ander punt over de CPI. De afgelopen jaren, zien we vanaf 2014 dat er best wel flinke pieken zijn in de inflatie. Ik denk dat iedereen zich wel kan herinneren met corona, de inflatie, de oorlog in Oekraïne. Dan zie je dat dat soms piekt. In 2021 tot 5,1, 5,7 procent, 9,59 procent. Dat is bijna 10 procent. Dat zijn flinke pieken. En incidenteel is ervoor gekozen om bijvoorbeeld die 75 euro terug te geven. Om toch te zeggen van, het begint wel de spuigaten uit te lopen. Maar ik ben ook benieuwd, en dat ken ik het liefst ook hier in de commissie, ik denk ook niet dat het makkelijk is, maar wij doen een worp van, zou je niet, als het boven bijvoorbeeld de 3 procent CPI is, met elkaar het gesprek moeten voeren van, de inflatie is vrij hoog, maar dat geldt ook voor de boodschappen en bij de benzinepomp, voor gewoon onze inwoners. En als we die indexatie dan toepassen, ook automatisch, plus alles wat we daar nog bovenop willen stapelen aan lasten, ik kijk ook de heer Katif daar vragend op mee, wordt dat dan niet gewoon een beetje te veel voor de mensen? En we zien dat misschien nu niet aankomen, maar je kunt wel met elkaar zeggen, willen we daar eens een soort richtlijn, taakstelling, norm ... We kunnen er allerlei woorden aan verbinden. Maar ik ben benieuwd hoe de rest ernaar kijkt.

De voorzitter: Dat was gelijk ook uw afronding? Want dan ga ik naar mevrouw Van Vugt, die erop wil reageren. En daarna mijnheer 't Lam.

De heer Katif: Sorry, er werd een vraag aan me gesteld. Ik zou best de gelegenheid willen gebruiken om datgene wat ik in mijn woordvoering gezegd heb ...

De voorzitter: U mag heel kort nog iets daarvan zeggen.

De heer Katif: Dank u wel.

De voorzitter: Ik vatte het niet op als een vraag, maar meer als een ... Zo ongeveer. Als u nog per se de behoefte hebt, mijnheer ... Niet? Dan ga ik naar mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Als je een bovengrens stelt aan die CPI, dan wordt dat eigenlijk een doel op zichzelf. En nu weet ik dat dat sterker leeft hoor bij de VVD, maar is dat niet een verkeerde doelstelling? Stel dat je in zulke omstandigheden terechtkomt dat je daardoor nog veel meer moet gaan bezuinigen, dan zit je met die vastgestelde bovengrens. En dan komt het erop neer dat je op een ander vlak weer moet bezuinigen. Vindt u dat gewoon ook gewenst dat het op die manier gaat?

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Voorzitter, daar kan ik bevestigend op reageren, omdat wij denken dat je altijd terughoudend moet zijn waar het gaat om het verhogen van de lokale lasten. Zo kennen we het CDA overigens ook. Het is ook niet een partij die meteen die knop om wil draaien. Tegelijkertijd als we met elkaar niet een soort kritische grens bespreken, dan komt het wel voor dat ... We zien de onzekerheden in de wereld, we zien dat er echt wel wat aan de hand is in de wereld. Dat is allemaal niet plezierig. Dat heeft zijn effecten ook op ons land, op onze stad. En het is zomaar niet uitgesloten dat we weer flink de inflatie in kunnen duiken. En de vraag is, willen we dan acuut reageren of gaan we met elkaar nu vooruit regeren en alvast bedenken van, wat doen we eigenlijk op zo'n moment, als het weer bijna 10 procent CPI is? En is het misschien ook niet beter om dat geld ergens anders vandaan te halen dan bij de inwoners?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, kort nog graag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Het klopt dat het CDA ook niet een partij is die zomaar aan de ozb-knop wil draaien. Daar heeft u helemaal gelijk in. Maar om het als doel op zich te zien, daar zou ik op dit moment echt nog niet in mee willen gaan. Om misschien op een bepaald moment bij een bepaald percentage het gesprek aan te gaan, dat vind ik wat anders. Maar om echt een bovengrens vast te stellen, dan draai je jezelf wel vast. En dat vind ik bepaald niet toekomstbestendig.

De voorzitter: Duidelijk het standpunt van het CDA verwoord. Er was geen vraag. Dat hoefde ook niet. Het was een reactie. Mijnheer 't Lam heeft misschien wel een vraag.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Een grens stellen van 3 procent is duidelijk, denk ik. Maar als de inflatie hoger is, ontstaat er een probleem in de begroting. En dan moet je het geld elders vandaan halen, zegt de heer Den Heijer. Maar hij zegt niet waar. Als je die grens echt als gemeente gaat vastleggen, dan heb je denk ik op voorhand, zodra er meer inflatie is, weer een nieuwe bezuinigingsronde. Zie ik dat goed?

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ja, dat zou zomaar kunnen. En zeker waar je nu toch door tegenvallende rijksinkomsten die 17 miljoen moet gaan vinden, die we nu aan het zoeken zijn. En tegelijkertijd ook gewoon zelf te veel geld uitgeeft. Dat komt wel voort uit de jaren die er ook voorafgaand gepasseerd zijn. En ons lijkt het verstandig dat je dan wel met elkaar kijkt of je opnieuw misschien ook weer eens een keer wat dingen tegen het licht aan kunt houden. Want er is door een aantal fracties bijvoorbeeld opgemerkt van, zijn de dingen die we nu voor een deel doen niet eigenlijk no-brainers?

De heer 't Lam: Voorzitter.

De heer Den Heijer: Hadden we dat niet allang moeten doen? Hadden we dat misschien eerder gedaan, dan hadden we destijds die CPI niet van 10 procent hoeven te hanteren. Dan had de VVD er als een juichaapje bijgestaan natuurlijk.

De voorzitter: Vervolgvrage, mijnheer 't Lam.

De heer 't Lam: Een helder antwoord. Ik geef de heer Den Heijer mee ook eens goed naar ons amendement te kijken, want wij maken in feite die keus nu al. Niet door een 3 procent te stellen, maar niet continu te blijven bezuinigen, hier wat af, daar wat af. Misschien kiest u dan een ander project. Maar gewoon een project eruit halen en zeggen van, streep eronder. Denk daar eens over na.

De voorzitter: Hij is duidelijk. Daar gaat de VVD over nadenken. Mijnheer Van der Meer mag nog een vraag stellen aan de VVD en dan wil ik graag naar de volgende spreker. Korte vraag alstublieft, mijnheer Van der Meer, als het lukt.

De heer Van der Meer: Aan de heer Den Heijer, of hij niet vindt dat als die inflatie hoger oploopt dat je dan een afweging moet maken tussen het belang van de lokale lasten laag houden, ook GroenLinks draait niet zomaar aan de knoppen voor lokale lasten, aan de ene kant en aan de andere kant de functies, de dienstverlening, de ambities die je als gemeente hebt? En dat zou, zoals ook nu, tot een keuze kunnen leiden dat je de lasten misschien toch een beetje moet verhogen. Een mogelijkheid. Moet je die mogelijkheid niet openhouden?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dat is de wat subtielere variant van wat de heer Burakçin zojuist zei. En toch kijkt u me met hele lieve oogjes aan of toch niet een beetje de belastingen weer omhoog zouden kunnen? Daar kijkt de VVD echt anders naar, voorzitter, zeg ik via u. En even terugkomend op hetgeen wat de heer 't Lam zojuist stelde, kijken wij natuurlijk ook heel nauwkeurig naar gewoon een langdurige, meerjarige, financiële, degelijke begroting. En als je zegt, wij gaan als Dordrecht door met incidenteel geld stoppen voor structurele kosten die we maken, dat lijkt ons onverstandig. En daar ziet het voorstel van de heer 't Lam wel een beetje op. We gaan dat nog eens even heel kritisch bestuderen. Maar het is niet dat we nu per definitie denken dat we daarmee het ei van Columbus hebben gevonden. En als GroenLinks stelt, u moet daar een brede afweging maken, dat is altijd verstandig, ook bij de Kadernota en de begroting. Tegelijkertijd, als je als raad ook vindt dat we de last niet onevenredig hoog op moeten stapelen en we zien nu ook een lichte verhoging vanaf 2027, als dan op dat moment de inflatie weer 10 procent is en mensen dat ook op de mat erbij krijgen, dan vindt de VVD dat gewoon te veel.

De voorzitter: Ik denk dat u dit duidelijk onder woorden gebracht hebt en al eerder ook. Mevrouw Van Vugt mag nog een heel miniem vraagje stellen. En daar mag u een heel kort antwoord op geven. En dan wil ik echt naar mijnheer Aarden, want anders komen sommige partijen niet aan bod. Dat vind ik ook jammer. En u mag straks bij de koffie nog wel even elkaar wat toefluisteren. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Is de VVD het met me eens dat dit eigenlijk ten diepste een voorstel is zonder dekking?

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer, u mag met ja of nee antwoorden, en een korte toevoeging.

De heer Den Heijer: Ja, dat geef ik ruiterlijk toe, voorzitter. En daarom ligt er ook geen instrument nu op tafel. Dan zie ik dit eerder als een benen-op-tafel-sessie om eens te kijken met elkaar, hoe kunnen we hier in de toekomst beter mee omgaan?

De voorzitter: Kijk, een mooi, eerlijk antwoord. Heel goed.

De heer Den Heijer: Ik heb alleen nul op mijn rekest vanuit het CDA. En dat vind ik toch wel jammer. Maar goed, het is wel duidelijk.

De voorzitter: Er is nog een week. Wie weet. Mijnheer Aarden, Partij voor de Dieren.

De heer Aarden: Dank, voorzitter. Ik kan u tegemoetkomen door het lekker kort te houden vandaag. Over geen plafond bij rioolheffing, wij zijn groot voorstander van het principe, de vervuiler betaalt. En als er geen grens zit op de vervuiling, waarom zit er dan wel een grens op de kosten? Daar komt nog eens bij dat de bedrijven die veel lozen, het water van die bedrijven vaak ook nog eens extra vervuild is, wat de gemeente weer op meer kosten brengt om dat te reinigen. Het college heeft aangegeven dat ze het plafond van de rioolheffing willen aanpassen, maar ze geeft niet aan wat dat plafond dan moet worden. Aangezien wij van mening zijn dat het plafond opgeheven moet worden, zullen wij hier een motie over indienen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Aarden. Mijnheer Van der Meer wil op u reageren.

De heer Van der Meer: Nee hoor.

De voorzitter: U wil gewoon het woord eventjes?

De heer Van der Meer: Ja.

De voorzitter: Heeft u een heel lang verhaal?

De heer Van der Meer: Verhaaltje.

De voorzitter: Want ik heb sommigen nog helemaal niet gehoord. En als u het niet erg vindt, wil ik eerst eventjes de mensen die ik helemaal nog niet ... Dat is waar. U hebt gereageerd. Maar als u het kort kan houden, als het enigszins kan.

De heer Van der Meer: Voorzitter, er wordt op de gemeentelijke organisatie bezuinigd. Waar het gaat om efficiënter inrichten van processen, benutten van ICT en het verminderen van inhuur is dat natuurlijk prima, al hebben we het over het vaststellen van percentages en wat er genoemd is in de begroting al gehad, wat dat laatste betreft. Maar aan de andere kant krijgen we vaak signalen dat de organisatie onder druk staat, dat er personeelstekorten zijn waardoor zaken vertraging oplopen. We krijgen ook regelmatig signalen uit de samenleving dat er te veel regels en te ingewikkelde procedures zijn en dat de gemeente soms onvoldoende responsief zou zijn. Dat roept de vraag op of en hoe we door vereenvoudiging van regels en procedures zowel de relatie met de burger kunnen verbeteren als meer ambtelijke capaciteit kunnen vrijspelen voor het ontwikkelen en implementeren van creatief, integraal en toekomstgericht beleid?

Hoe kijken andere fracties en het college daartegenaan? En wij overwegen om het college ertoe op te roepen hier een verkenning naar te doen. Tegenover de moties over digitale veiligheid, zeker als die aangepast wordt, staan wij positief. En over de evaluatie van bezuinigingen hebben we al gesproken. En over andere moties wil misschien mevrouw Van Engelen nog een enkele opmerking maken.

De voorzitter: Direct aansluitend dan mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, ik zal dat volgens de vergadernorm via interrupties doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is aardig. Ik ga even rondkijken. Wie van de fracties die nog niet aan het woord geweest zijn, omdat ze niet op mijn lijstje stonden, willen toch nog eventjes het woord? Daar is nu tijd voor. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik hoef niet echt per se het woord over alles wat er gepasseerd is, want ik denk dat dat door mijn vraagstelling soms ook al wel enigszins duidelijk is. Nog wel even een vraag over motie 2, Digitale veiligheid eerst. Ik begrijp dat die wordt aangepast. Ik weet niet wat de aanpassingen zijn. Maar als er iets wordt aangepast, kan er dan ook gewoon worden uitgelegd wat er bedoeld wordt met gemeentelijke data? Dat wil ik in elk geval even meegeven.

De voorzitter: Mijnheer Katif, daar weet u vast wel een antwoord op.

De heer Katif: Dat wordt meegenomen.

De voorzitter: Dat wordt in ieder geval meegenomen. Prima.

De heer Katif: U wordt op uw wenken bediend.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Engelen, u wil? Dan mag u nu toch eventjes. En anders ga ik richting de wethouder. En die zal vast en zeker ook weer reacties oproepen. Maar als u even nog het woord wil, kort.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, het enige wat ik dan toe heb te voegen over het onderwerp stapeling lokale lasten, wat Beter voor Dordt heeft aangedragen, werd net een paar keer gezegd, de ozb-knop wordt graag verschoven door GroenLinks. En ik wil toch even hier zeggen, dat is niet de enige knop. En die beeldvorming de wereld inbrengen is wel erg mooi, maar er waren natuurlijk afgelopen periode ook een paar momenten waar we andere lokale lasten naar beneden konden brengen als raad. En daar hebben deze partijen dan weer niet aan meegedaan. Dat toch eventjes als herstelling.

De voorzitter: Dank u wel. En daar wil de heer Kolkiliç op reageren.

De heer Kolkiliç: Voorzitter, dank u wel. Ik wil het even kort over digitalisering hebben. Daar staat een stuk ook in de Perspectiefnota over. Het college zet in op digitalisering van dienstverlening.

Het is op zich begrijpelijk in 2025, maar wij verwachten gevolg voor mensen die niet mee kunnen. Dit voornamelijk ook omdat het college zelf aangeeft dat er momenteel een vertraging is met digitalisering en automatisering door een achterstand in de uitrol van een stabiel en goedwerkend IT-netwerk door een externe leverancier. Ik wil vragen aan de wethouder of dit niet intern geregeld kan worden? Ouderen, laaggeletterden, nieuwkomers of mensen met beperkte digitale vaardigheden dreigen hierdoor ook uitgesloten te worden van een recht op goede dienstverlening. Tweede vraag is of het college kan garanderen dat er een menselijke route ook zal overblijven? Nog een aantal moties waar ik op kan reageren. Motie M2 wachten we een nieuwe motie af. En M3 en M4 zullen wij steunen. Geen steun voor het amendement.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kolkiliç. Als ik verder geen vingers zie, dan ga ik naar mijn buurman, wethouder Van der Kruijff. En dan gaat hij antwoord pogen te geven dan wel te reageren op allerlei uitgesproken woorden. En uiteraard mag u hem ook eventueel verduidelijkende vragen stellen.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het het makkelijkste is als ik gewoon maar in de volgorde ga, zoals die vandaag voorbij is gekomen. En dan begin ik maar bij het betoog van Beter voor Dordt rondom de externe inhuur. Daar kun je op heel veel manieren tegenaan kijken. We geven een groot bedrag uit, dat hij heeft u genoemd. En los van wat het precieze getal is, maar het is een groot bedrag aan externe inhuur. En tegelijkertijd kun je dan uitrekenen als dat 1 procent minder zou zijn, wat dan de besparing is. Maar daar gaat eigenlijk de redenering al mank, want op het moment dat we de externe inhuur besparen, zal nog altijd het werk gedaan moeten worden, en dan bij voorkeur door eigen medewerkers. Maar eigen medewerkers kosten ook geld. Die betalen we namelijk gewoon salaris en vakantietoeslag en we betalen ze door als ze ziek zijn, we betalen hun opleidingen, en ga zo maar door, en als ze op vakantie zijn. Er zal een verschil kunnen zijn tussen wat per jaar een externe kost en wat eigen medewerkers kosten, maar dat is natuurlijk niet 1 procent of een percentage van het bedrag wat je uitgeeft aan externe inhuur, want dat geef je dan uit aan eigen medewerkers. En de systematiek van werken rondom personeel is dat we voor alle beleidsvelden en programma's die we hebben, daar is gewoon een begroting op, daar is een post op ook voor fte's voor medewerkers, niet in fte overigens, gewoon in euro's wat daaraan besteed kan worden. En dat is voor de budgetverantwoordelijken gewoon taakstellend om binnen budget te handelen. Waar budgetverantwoordelijken in beleid bezig zijn, moeten ze binnen dat budget hun werk doen. En als ze externen inhuren, betekent dat nog steeds dat ze binnen budget moeten blijven. En als ze het met eigen medewerkers doen ook. Neemt niet weg dat we heel veel ook zelf de ambitie hebben als college, dat heeft u gelezen. En ik kan u vertellen, voor ons is een ambitie niet iets wat je kwijt kunt raken of wat je kunt verlaten. Als we een ambitie uitspreken, is dat iets om naar te streven en niet om te verlaten. Voor ons de woorden taakstelling en ambitie zit wel een verschil tussen, maar niet in de mate waarop je erop inzet. Het verschil zit erin dat het college inzet op uitvoering van beleid en dat we daar de mensen voor moeten hebben die het moeten doen. En als we de mensen niet hebben, zullen we het beleid niet kunnen uitvoeren. En dat zult u als raad waarschijnlijk ook niet accepteren. En dat proberen we zoveel mogelijk te doen met eigen mensen.

En we weten allemaal de redenen waarom dat soms anders is. Soms heb je opeens een piek, want dan moet er tijdelijk iets gebeuren en dan is tijdelijk personeel vaak extern, zeker als het voor korte duur is. Soms heb je specialistische kennis nodig, en dan kom je ook bij externen uit. En soms is het ook gewoon dat er tegenslag is, dan valt er iemand uit door zwangerschap, door ziekte, door ontslag nemen. En dan moeten we tijdelijk iets. En dan huur je ook soms externen in, als de huidige krappe arbeidsmarkt het ons niet mogelijk maakt om het snel anders op te lossen. Vanuit de continuïteit houden we graag die wendbaarheid. Neemt niet weg dat we het helemaal met eenieder eens zijn en het ook zelf in de Perspectiefnota hebben opgeschreven. En ook de percentages die de heer Merx al eerder heeft genoemd, hoe je ziet dat de externe inhuur naar beneden gaat. Dat alles erop gericht is om dat zoveel mogelijk te doen. Maar dan wel in die volgorde. Beleid uitvoeren staat voorop en zoveel mogelijk qua middelen eerst met eigen personeel, en waar dat niet anders kan met externen.

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Ik hoor het betoog van de wethouder. Op zichzelf kan ik hem tot zover volgen. Wat ik niet kan volgen, voorzitter, is dat voor mij niet duidelijk gemaakt wordt op de vraag, 1 procent van die ... Laat ik zeggen dat we op 18 procent zitten dit jaar, of dit jaar 15 procent. Wat is dan als wij eens gewoon op 18 procent uitkomen? En ik ga het financieel niet maken. Ik wil het gewoon heel simpel, 3 procent omhoog, wat kost de gemeente dat? Wat zijn de kosten die daarmee gemoeid zijn? Dan kun je zeggen, wat u zegt is beleidsmatig. Dat snap ik. Uurtje, factuurtje. Vast tegen inhuur. Dat snap ik. Maar kunt u mij uitleggen als ik tegen u zeg, 1 procent bezuinigen, wat kost dat dan? Dat zou ik graag van u willen weten. Meer niet.

De voorzitter: Een mooie technische vraag.

De heer Van der Kruijff: Het is een technische vraag, waarvan de heer Katif zegt, daar heb ik geen antwoord op gegeven. En waar, als het goed is, technisch ook onderbouwd is waarom er geen antwoord op gegeven kan worden, omdat we niet weten als we een externe niet inhuren wat je dan een eigen personeel uitgeeft, exact. We hebben personeelsbudgetten. En daar sturen we op.

De voorzitter: En daar zult u het mee moeten doen, mijnheer Katif. Gaat u verder, wethouder.

De heer Van der Kruijff: Even kijken, voorzitter. Er waren nog een aantal andere moties, ook van Beter voor Dordt. Eentje over de Digitale veiligheid eerst, waar nog een nieuwe versie op komt. U weet, dat is niet mijn eigen portefeuille. Ik spreek hier even namens collega Burggraaf. Maar daarvan heb ik begrepen dat de intentie is daar positief tegenover staat. En als u hem gaat verbeteren, zou die intentie alleen maar sterker kunnen worden. Maar dat gaan we dan meemaken als we de verbetering gezien hebben. Voorzitter, dan is er nog de motie, ook van Beter voor Dordt, over Evalueer de ombuigingen. We zijn het met u eens dat we de ombuigingen moeten evalueren. En we zijn het ook eens met degenen die u daarop geïnterrumpeerd hebben die zeggen, u komt er wel wat te vroeg mee.

Want ook wij zien het zo dat je inderdaad de ombuigingen gaat. Evalueren is altijd terugkijken op het moment dat je ze gerealiseerd hebt en kijkt of je het effect bereikt wat je wil. En dat heeft natuurlijk twee aspecten. Dat is de ene kant het financiële. Het is tenslotte een ombuiging. Vaak een bezuiniging. En aan de andere kant is het maatschappelijk effect. En dat zijn we ook van plan om dat te gaan doen. Maar zoals het nu allemaal in de motie staat qua tijdlijnen en hoe dat precies zou moeten, op dat punt zouden we als college deze motie willen ontraden. Dat hebben we natuurlijk ook vorige week op die manier gezegd. Maar we kunnen u toezeggen dat we bij de begroting van 2026, waarin de ombuigingen worden verwerkt, echt met een voorstel komen welke ombuigingen we specifiek willen en kunnen volgen. En laten we eerlijk zijn, welke ook niet. Dan hebben we het namelijk in '26 ook voorbereid. En daarom is het bij de Perspectiefnota ook te snel, want dan weten we dat nog niet. We gaan in '26 ermee aan de slag, maar bij de begroting van '26, in het najaar, kunnen we dat met uw raad delen. En dan is het helder waar er sprake is van maatschappelijke effecten en dat ze moeten worden uitgewerkt. En dan zal de raad ook nader worden geïnformeerd over de monitoring en de vaststelling van de betreffende begroting. Dat kunnen we doen op het moment dat ze gedaan zijn. Dat kan volgend jaar voor de dingen die al in '26 ingaan, de maatregelen. Een aantal maatregelen gaat ook in '27 in, zoals een aantal van u heeft aangegeven. En daar geldt eigenlijk hetzelfde verhaal, maar dan een jaar later, dat je dat dan bij de begroting van '28 doet, want dan kun je ze evalueren en kunnen we ze monitoren. En ons voorstel is, er is een hoop gesproken over bestuurlijke drukte en regels vereenvoudigen en niet te ingewikkeld maken en al helemaal niet extra personeel hoeven inhuren, dat we dat zoveel mogelijk in de P&C-cyclus willen inpassen. U krijgt dan ook een voorstel welke maatschappelijke effecten we voorzien aan het begin en aan het eind hoe we dat kunnen volgen en hoe we dat vormgeven. En een jaar later wat we zien hoe het gaat. En dat is dan de evaluatie en de monitoring.

De heer Katif: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Dank u wel. Ik hoor P&C-cyclus. Uit welke P&C-cyclus hebben we het dan? Hebben we het over '26, '27? Ik wil even een jaar.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, de P&C-cyclus is elk jaar hetzelfde. En zoals we het hier aangeven, nemen we dat dan mee bij de begroting. En dat zal in, moet ik het even goed zeggen ...

De voorzitter: In '26, denk ik.

De heer Van der Kruijff: In '26 is het aantal ombuigingen nog gering. En ze worden vanaf '27 geïmplementeerd. Daar kunnen we dan eind '27 voor het eerst iets wat over zeggen hoe we dat gaan doen.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Even een checkvraag. Heb ik de wethouder nu horen zeggen dat bij de begroting wat preciezer nog in beeld wordt gebracht wat de verwachte maatschappelijke effecten zijn van de bezuinigingen dan dat in de Perspectiefnota al is gedaan?

De voorzitter: Kunt u dat bevestigen, wethouder?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, de heer Van der Meer zegt, de begroting. En dan hoort er wel een jaartal bij.

De voorzitter: De komende, zegt de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: De komende begroting, bedoel ik.

De heer Van der Kruijff: Dat kunnen we de komende begroting nog niet zeggen. We hebben u namelijk in de Perspectiefnota aangegeven dat we de maatregelen in '26 gaan voorbereiden en uitwerken. Dan zou het vreemd zijn als we dat in november '25 van tevoren al kunnen zeggen.

De heer Van der Meer: Ik had het over de verwachte maatschappelijke effecten.

De heer Van der Kruijff: Nee, want die horen bij de uitwerking.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer is het niet helemaal helder. Gaat u toch maar verder.

De heer Van der Kruijff: Als het niet helemaal helder is, een aanvulling. U heeft bij een aantal ombuigingen gelezen dat we nog in overleg met de betrokken partijen gaan invullen. Dat overleg moet ook geweest zijn. En die invulling is ook bepalend voor wat de verwachte maatschappelijke effecten zijn. Pas na dat overleg, wat ook gedurende '26 gaat plaatsvinden, kunnen we met de maatschappelijke effecten bij u terugkomen, nadat we ook met alle partners overlegd hebben.

De heer Van der Meer: Dat overleg vindt pas in '26 plaats?

De heer Van der Kruijff: Ik sluit niet uit dat we al gedurende '25 een eerste contact hebben met deze of gene instellingen. Sterker nog, die zijn er nu al, want die komen natuurlijk nu al met vele vragen op ons af. Maar wil het zodanig concreet zijn en richting krijgen dat we er iets zinnigs over kunnen zeggen richting uw raad, dan zijn we echt volgend jaar. Dat over de evaluatie van de ombuigingen. Dan het amendement van de SP, over wat nodig is voor een aantrekkelijke stad. Ik hoorde de heer 't Lam al beginnen, wat we nu doen, is helemaal niet aantrekkelijk voor de stad. Ik weet niet of u het letterlijk zo zei, maar zoiets heb ik hier in ieder geval voor mezelf opgeschreven. En dat zijn we voor een heel deel met u eens. Bezuinigen, hebben we vaak gezegd, doet pijn in de stad en is helemaal niet fijn voor de stad. Neemt niet weg dat we wel hebben gepoogd daar zo weinig mogelijk afbreuk aan te doen. Maar laten we inderdaad niet gaan doen alsof ombuigen en bezuinigen aantrekkelijk zou zijn. Dat is het niet. Vervolgens is dan wel de vraag hoe je vooruit moet kijken.

En wij hebben een aantal dingen voorgesteld. Een robuust financieel beleid. U noemde een heel aantal dingen op die voor vier jaar incidenteel gefinancierd zijn en die, als je niets doet, na '26 verdwijnen. Daar heeft u gelijk in. Maar daar zit een als in. Als je niets doet. Wij hebben als college niet gevonden dat we nu al een jaar of een half jaar, een klein jaar voor de verkiezingen nu moeten gaan besluiten of al dat incidentele beleid en al die politieke beleidskeuzes door deze raad moeten worden vastgesteld. Tot nu toe hebben we gekozen in het politiek akkoord dat voor vier jaar te financieren. Waar we wel een beweging op in hebben gezet, is om het meer mogelijk te maken, ik zeg niet helemaal mogelijk te maken, meer mogelijk te maken om volgend jaar afwegingsruimte te hebben op beleid. En wij vinden ook dat na de verkiezingen een nieuwe raad daar in positie moet zijn om de keuzes daarin te maken. Tot en met 2026 gaat het allemaal gewoon door en hoeft er niets afgebouwd te worden. En na de coalitieonderhandelingen, na de verkiezingen van maart '26 kunnen partijen en de raad vervolgens met elkaar besluiten wat in '27 gecontinueerd moet worden en wat niet. En ik voel op een heel aantal punten persoonlijk met u mee dat je dat graag zou willen, maar dat is dan wel het collectief van de raad op dat moment. En anderen zullen daar misschien andere keuzes in maken, maar ook bepaalde dingen willen. En dat is dan ook aan de raad op dat moment.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam wil graag nog eventjes iets aan u vragen.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. In ons amendement, zeg ik richting de wethouder, geven wij wel aan wat er stopt na 2026, want dat is het uitvloeisel van het huidige beleid. En wij geven in algemene bewoordingen ook aan dat er belangrijke dingen zijn die je dan zou moeten voortzetten. Ik heb er een aantal genoemd. Maar in ons amendement noemen wij niet concreet de besluiten die je na '27 ook nu ... We nemen nu geen besluit wat er na '27 moet gebeuren. We maken er alleen geld voor vrij, zodat de nieuwe raad ook alle kans heeft, in tegenstelling tot het college. Het college maakt niet echt geld vrij om na '27 dat huidige politiek akkoord voort te zetten. En door de keus die wij maken, is het ook mogelijk dat een aantal bezuinigingen nu niet nodig zijn, omdat je in één keer een bedrag in de algemene reserve kan storten, zodat de 1 procent weerstandsratio gehaald wordt en er ruimte ontstaat in de jaren '25, '26 '27. En je dan bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing niet hoeft te verhogen, je de ozb niet hoeft te verhogen. Dat zijn keuzes die je maakt. Dat wil ik wel even meegeven richting wethouder.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer 't Lam. Gaat u verder, wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, de heer 't Lam heeft geheel gelijk. Ik moet hem echt complimenteren voor het technisch zeer correcte amendement, want er is inderdaad niets op af te dingen in technische zin. Het kan op die manier. Dat kan overigens ook over een jaar. Dat kan ook een nieuwe raad doen, want dit kan je elk jaar doen, geld uit de reserves halen. Wat het college voorstelt, is minder vanuit reserves te gaan financieren, dat doet u nu juist wel op deze manier, en meer vanuit je reguliere inkomstenstroom. Oftewel de inkomsten en de uitgaven met elkaar in evenwicht te brengen. En daar wordt ruimte voor gecreëerd. Nog niet voldoende ruimte, maar wel een begin.

En een ander punt, dat is een technisch punt, op een gegeven moment ook de provincie als toezichthouder er wat van gaat vinden als wij de begroting op lange termijn allemaal kloppend gaan maken door reserves in te zetten. Want ook een provincie ziet erop toe dat op een structurele manier inkomsten en uitgaven met elkaar in balans worden gebracht.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam gaat u nog een keertje wat vragen.

De heer 't Lam: De wethouder zegt, je moet in de toekomst wat minder uit reserves financieren. Maar dat betekent dan dat de wethouder ervoor kiest, als we in 2027 een aantal dingen willen voortzetten en we die niet uit reserves halen, de lokale lasten verder omhoog moeten of er verder bezuinigd moet worden. En wat de provincie betreft, het amendement is door de ambtelijke dienst ook voorgelegd aan de provincie. En we nemen een zinsnede op om datgene wat de provincie verlangt vast te leggen in het amendement wat nog verspreid gaat worden morgen.

De voorzitter: Wethouder Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, die zin heb ik niet gezien, maar die gaan we dan op enig moment wel lezen.

De voorzitter: Mijnheer Damen heeft ook nog iets.

De heer Damen: Voorzitter, er is ook een grijs terrein. En dan gaat het om belangrijke investeringen die we bijvoorbeeld rond het Maasterras doen. Niet voor het Maasterras zelf, maar aanvullende of noodzakelijke investeringen. Die zouden we in een keer kunnen afboeken op de reserves. Maar waar we voor kiezen, is om die investeringen af te schrijven in de loop van de jaren, als structurele kost in de begroting op te nemen. Dat is een keuze. Je kunt het één doen. Je kunt het ander doen. Dat scheelt wel 2 miljoen aan bezuinigingsmogelijkheden. We moeten meer bezuinigen.

De voorzitter: Wilt u iets vragen aan de wethouder?

De heer Damen: Ja. Heeft het college overwogen om in een keer af te schrijven op de reserves bij dit soort investeringen?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, voor je het weet, gaan we het nu over het Maasterras hebben. Laten we dat niet te lang doen, maar dit even als voorbeeld. Bij het Maasterras, ik ga het er verder niet over hebben, weten we met zijn allen dat het uiterst ingewikkeld was en ook veel vragen om dat financieel allemaal mogelijk te maken. Daar zijn ongeveer alle opties over tafel gekomen. En deze optie is eruit gekomen en gekozen.

Voorzitter, en tenslotte ligt er natuurlijk ook een hele grote politieke keuze aan ten grondslag, aan het amendement van de SP, namelijk of je de middelen die voor Stadspark zijn gereserveerd inderdaad hieraan wil besteden of dat je het belangrijk vindt om ze voor Stadspark te reserveren, omdat je dat ook een hele waardevolle investering vindt. Daar zijn opvattingen over. In ieder geval heeft het college in deze de uitspraak van de raad gevolgd, die de middelen heeft gereserveerd voor het Stadspark. En heeft zich niet vrij gevoeld die opeens voor iets anders in te zetten. Voorzitter, dan het punt rondom de logiesheffing voor asielzoekers, statushouders, het COA. Er wordt van alles en nog wat genoemd. Om te beginnen, er zijn een heel aantal inwoners in Dordrecht, zoals statushouders, zoals Oekraïners, en ik denk vanaf volgend jaar ook asielzoekers, die worden gewoon ingeschreven in de BRP, de Basisregistratie Personen. En voor al die personen is het om die reden ook niet mogelijk om logiesheffing te gaan heffen, want dan zou je dat voor iedere inwoner van Dordrecht kunnen doen die hier ingeschreven staat. U weet voor de Oekraïners, laat ik dat voorbeeld nemen, dat ons inwoneraantal daardoor ook gestegen is. Dat heeft u in een aantal raadsinformatiebrieven wel teruggezien. Daar zie je dat effect. En dat zal op enig moment, als hier asielzoekers zijn, ook gebeuren. Daar zie je het inwoneraantal door stijgen, want ze worden ingeschreven. Dat betekent overigens dat de gemeente daar ook extra middelen op binnenkrijgt, want we hebben extra inwoners. En u weet dat bij het gemeentefonds dat een van de indicatoren is waarop de toelage aan de gemeente via het gemeentefonds wordt bepaald. Wij krijgen al extra middelen binnen. Overigens wil ik ook aangeven dat de huisvesting in het azc door het COA de gemeente niets kost, want het is allemaal op rekening van het COA. En wij betalen daar niets aan. Die werd al een beetje tussendoor gezegd, het gaat ten koste van voorzieningen. Ik weet niet op welke u doelt, want wij betalen in ieder geval niets daaraan. Het gaat niet ten koste van voorzieningen of geld wat wij anders hadden betaald aan voorzieningen wat we nu hieraan betalen, want dat is niet zo. En voor Oekraïners geldt hetzelfde. Sterker nog, u weet, daar hebben we tot op heden heel veel geld aan overgehouden en hebben we nu een reserve ontheemden van ergens tussen de 20 en 25 miljoen staan. Dat heeft ons geen geld gekost, maar hebben wij een reserve van gevormd om dit allemaal goed te kunnen doen. Het enige wat technisch zou kunnen, heb ik begrepen, is logiesheffing heffen voor statushouders. Overigens niet voor asielzoekers, want in hotelkamers verblijven geen asielzoekers. Die hebben ook helemaal geen verblijfstitel. Dat mag ook niet. Maar statushouders hebben een verblijfstitel en mogen door het COA gehuisvest worden in hotelkamers. En dat doet het COA ook weleens bij hoge nood. Omdat, zoals u weet, de azc's overvol zitten en ze daar ruimte nodig hebben, worden weleens tijdelijk statushouders die nog niet geplaatst zijn door een gemeente in een hotelkamer gehuisvest. En technisch is het mogelijk daar logiesheffing voor te heffen. De modelverordening van de VNG sluit dat uit. En wij hebben ooit die modelverordening in Dordrecht gewoon hier opgeschreven en toegepast. Daarom gebeurt het niet. Maar het staat de raad vrij om dat anders te doen. Dat is een politieke keuze. En die kunt u overwegen, als u dat zou willen. Ik geef wel mee dat u ook nog zou kunnen overwegen, maar dat laat ik aan uw politieke keuze over, dat een aantal gemeenten, waaronder ook Dordrecht, fors achterloopt op de taakstelling van het huisvesten van statushouders. Wat betekent dat de azc's overvol zitten. En vervolgens het COA op hun kosten die mensen in hotelkamers huisvest.

Of omdat wij met zijn allen achterlopen in het huisvesten, zou moeten betekenen dat het COA extra logiesheffing moet gaan betalen omdat zij dat op hun kosten voor ons oplossen. Maar goed, dat geef ik dan maar als dilemma's aan uzelf mee.

De voorzitter: Mijnheer Burakçin heeft nog een vraag voor u.

De heer Burakçin: Toch nog een korte vraag. Het is inderdaad een politieke keuze, en dat snap ik volledig, maar ik zou toch graag van de wethouder willen horen of dat hij dit wenselijk acht, ook mede wat ik zojuist zelf zei, omdat we gewoon achterlopen op de taakstelling en dat soort zaken?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Burakçin: Het is ook gewoon een noodoplossing. Wat vindt het college hiervan?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, het college heeft het op die manier nog niet uitgebreid besproken en is uitermate benieuwd naar de opvatting in de raad erover.

De voorzitter: Kunt u, wethouder, richting een afronding? Want de klok vraagt daarom.

De heer Van der Kruijff: Ja.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: Maar de heer Den Heijer ook vanwege dezelfde reden. Mijnheer Den Heijer, graag kort.

De heer Den Heijer: Ik vond het een volstrekt heldere uitleg van de wethouder. Waarvoor dank. Het blijkt dat het technisch mogelijk zou zijn voor hetgeen wat het COA doet met statushouders in hotels. Op dat punt voelen we ons gesterkt om inderdaad dit voorstel op dat punt op die manier ook zo te verwerken. En tegelijkertijd spreekt de wethouder over bewoners- of inwonerstijging. En dat is een flink aantal ook, in dit geval. Zijn deze extra middelen ook al opgenomen in de meerjarenbegroting?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, het is een gewetensvraag. Dat zou ik 1, 2, 3 niet weten, maar dat kan ik wel voor u nagaan, als u dat graag wilt.

De voorzitter: En dan krijgt u antwoord ...

De heer Den Heijer: Voorzitter, ik stel deze vragen gewoon even technisch dan aan de wethouder.

De heer Van der Kruijff: Doet u dat.

De voorzitter: Helemaal goed. Kunt u tot een afronding komen, wethouder?

De heer Van der Kruijff: Ja. Voorzitter, de volgende vragen kunnen vrij kort. Er was nog vanuit de Partij van de Arbeid over de vrijwilligersorganisaties met een subsidiebedrag tot 50.000 euro. Wat wij zien, is dat de meeste kosten die organisaties maken loongerelateerd zijn. En wat je bij de vrijwilligersorganisaties ziet, die hebben nauwelijks of geen mensen met lonen in dienst. Daar speelt de stijging ook niet hard. Maar uiteindelijk is ook dat een politieke keuze. Wij denken dat 10.000 een goede keuze is. Maar als je dit zou doen, is voor ons uitgerekend, dat dan weer wel technisch, dat u ongeveer 33.000 zou mislopen qua ombuiging. Dan moet er wel een alternatieve dekking voor gevonden worden. Voorzitter, dan GroenLinks. Die vroeg naar minder procedures. We doen niet anders, heb ik van mijn collega's begrepen. Die zitten vooral rondom de Omgevingsdienst en de regelgeving en veiligheid. En u weet waar allemaal procedures voor gelden. U mag een oproep doen, maar ik denk niet dat ze harder gaan lopen, want ze lopen al een heel hard om dit voor elkaar te krijgen, heb ik van hen begrepen. Qua stapeling van lokale lasten, ik heb de bedragen hier staan. Ik zal ze nog even opzoeken. Ik weet niet of u nog een rondje je wil doen of dat u zegt, we zitten aan het eind van de tijd, dan zorg ik dat ik de goede bladzijde voor me heb en zal ik straks nog even zeggen dat dat allemaal reuze meevalt.

De voorzitter: We zitten bijna aan het tijd van de tijd. Nog een minuut of 2, 3 en dan wil ik gaan afronden. De mensen die nog vragen wilden stellen, we krijgen gewoon een tweede termijn in de raad. Spaar ze op en doe dat daar. En dan kan de wethouder vervolgens in zijn tweede termijn daarop reageren. Houden we nog wat over.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, nog 1 zin, want dat zijn maar 2 woorden. Was de vraag van DENK rondom digitale bereikbaarheid. Dat heeft wat vertraging met de externe leverancier opgelopen, maar dat gaat weer beter. En we hebben altijd nog de telefonische bereikbaarheid van 14078, zoals u weet. En bellen blijkt iedereen te kunnen.

De voorzitter: Dat was hem. Dat valt mee. Ik zag u nog scrollen. Ik dacht, er komt nog wat. Mijnheer Damen, als uw vraag heel kort is en er kan een kort antwoord op komen, kan hij nog.

De heer Damen: Heeft de wethouder informatie over hoeveel mensen er in dienst zijn bij vrijwilligersorganisaties? En gaat dat dan niet vaak om een figuur die lastige administratieve klusjes moet doen?

De voorzitter: Wethouder, weet u dat?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, in het voorstel van het college staan natuurlijk de vrijwilligersorganisaties met een budget tot 10.000 euro. En dat zijn de organisaties die doorgaans helemaal op vrijwilligers draaien.

De voorzitter: Was uw vraag net zo kort, mijnheer Van der Meer? Dan kan die namelijk nog net.

De heer Van der Meer: Wij hebben vanmiddag een interessant werkbezoek aan handhaving gebracht. En wat mij daar opviel, is hoe ontzettend veel regels en hoe ontzettend veel administratieve lasten die organisatie heeft. Dat lijken mij toch dingen, vraag ik aan de wethouder, waar best wat meer aan zou kunnen gebeuren.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, diezelfde frustratie hebben we, denk ik, in het college ook, maar dat wordt wel heel grotendeels ingegeven door landelijke regelgeving en niet door onze lokale eisen die we stellen. Maar goed, als u daar andere opvattingen over hebt, dan moet u dat vooral een keer met mijn collega's aangaan, want die zitten er veel dieper in dan ik.

De voorzitter: U had nog een antwoord gevonden, zie ik.

De heer Van der Kruijff: Ik heb een antwoord gevonden op de vraag over de lokale lastendruk. We zitten in Dordrecht sowieso relatief laag. De laagste in ieder geval in de Drechtsteden. Ik heb nog een paar rankings. Die zal ik u even besparen. Het effect van de verhoging. De afvalstoffenheffing gaat 2,27 euro per jaar per huishouden omhoog. Of dat veel of weinig is, laat ik aan u. Ik vind het weinig. En de ozb extra verhoging, de 1,33 procent extra, betekent 4,60 euro gemiddeld per jaar per huishouden. In de optelsom hebben we het ongeveer over een kleine 7 euro stijging, boven op de index.

De voorzitter: Dank u wel. Beste mensen, wij hebben een boeiende eerste termijn achter de rug. Waarvoor dank. De wethouder heeft gereageerd. En volgende week dan gaan we het afronden met een tweede termijn. Mijnheer 't Lam gaat zijn fractievoorzitter vast en zeker goed trainen, zodat hij het amendement met verve kan gaan verdedigen. We zien er al naar uit. Ik vraag eenieder om, als hij hier niet terugkomt, zijn emballage, zoals dat deftig heet, mee te nemen naar de juiste plaats en het daar achter te laten. Afvalscheiding gaat in Dordt niet helemaal goed, maar jullie gaan het goede voorbeeld geven, hoop ik. En voor degenen die nog terugkomen, tot straks. En de anderen, fijne avond nog. Ik dank u allen hartelijk voor uw inbreng.

4. Vaststellen Perspectiefnota 2026 (raadsvoorstel) i.c.m. RIB over Verantwoording proces Ombuigingen (raadsinformatiebrief)

Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Ayverdi (DENK)
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)

Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. Klerk (CDA)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouder: wethouder T. de Jonge, wethouder M. Merx

De voorzitter: Goedenavond, beste mensen, ik constateer in ieder geval dat er een quorum is. Dat is fijn. Meer dan negen fracties. Ik heet hartelijk welkom de raads- en commissieleden en de aanwezige portefeuillehouders, meervoud deze keer. Welkom de ambtelijke ondersteuning en alle andere mensen die hier fysiek aanwezig zijn en uiteraard ook de mensen die thuis meekijken. Voor het verslag vraag ik eenieder zich kort voor te stellen. En ik ga deze keer linksom. Ik begin met mevrouw Vermeulen.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De heer Ayverdi: Emin Ayverdi, DENK.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer Groenewege: Pieter Groenenwege, Partij voor de Dieren.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

De heer Tutupoly: Gersom Tutupoly, Op Ons Eiland.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke Van der Meer, GroenLinks.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks.

De heer Merx: Marc Merx, wethouder.

Mevrouw De Jonge: Tanja de Jonge, wethouder.

De voorzitter: Mijn naam is Leen Struijk, en ik ben vanavond uw voorzitter. Vorige week hebben de fracties hun algemene beschouwingen bij de Perspectiefnota uitgesproken en hier en daar al wat moties en amendementen ingediend. Vanavond gaan we hier in deze oordeelsvormende commissie dieper op in. Geldt ook voor aanvullende onderwerpen en nieuwe concept moties en amendementen die fracties tot en met gisterochtend konden aanleveren. Op het dagschema bij de stukken van vanavond vindt u al die onderwerpen. En vast en zeker is dit alles u bekend. En u weet, wij gaan ons nu bezighouden met de dingen die horen bij het Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht. Vandaar dat deze twee wethouders aan mijn rechterhand zitten. We doen vanavond één termijn van de fracties en vervolgens één termijn van het college. En in de raad van volgende week wordt de behandeling van de Perspectiefnota afgerond. Ik heb een plannetje gemaakt, samen met de collega naast me, hoe we het gaan aanvliegen. Zojuist kreeg ik een andere tip. Maar na overleg hebben we toch besloten het eventjes op mijn manier te doen, op onze manier, omdat ik zie hier nogal wat welbespraakte mensen zitten. En ik ben bang als we dan twaalf onderwerpen één voor één gaan bespreken dat het heel erg laat gaat worden. En ik zie heel wijs, mijnheer Van der Meer is heel wijs, die zie ik knikken, instemmend. Als hij knikt, dan heb ik een goede keus gemaakt. Ik heb vier namen van fracties op mijn lijstje staan die in ieder geval moties, amendementen of andere onderwerpen ingediend hebben. En dan heb ik steeds degene die als eerste genoemd werd maar als de indiener genoemd. En dat betekent dat ik vier fracties achtereenvolgens het woord ga geven. En die fractie kan dan, en ik hoop niet al te uitvoerig, gewoon het rijtje waar zij aandacht voor willen op gaan noemen. Als eerste zo meteen ga ik de VVD het woord geven. Daarna GroenLinks. Dan Beter voor Dordt. Dan Partij voor de Dieren. En uiteraard mag u interrumpen. En ook als u niets ingediend heeft, kunt u, nadat deze vier partijen geweest zijn en het nog geen middernacht is, ook nog een woordvoering aanvragen. Mijnheer Klerk.

De heer Klerk: Bedankt, voorzitter. Even voor de goede orde, wij hebben ook een motie ingediend over dagrecreatieterrein.

De voorzitter: Dat is er later bijgekomen. U heeft gelijk. Ga ik u als vijfde erop zetten. Komt helemaal goed. Daar stonden stippeltjes en daar ga ik nu CDA invullen. Helemaal goed. Die stond met rood. Die is er later bijgekomen.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Rondom uw ordevoorstel, is het zo, zoals u het voorstelt, dat de partijen die een motie hebben ingediend en die dan in de eerste ronde aan bod komen, in die ronde ook enige gelegenheid hebben om eventueel iets te zeggen over andere moties, of is dat in een aparte ronde?

De voorzitter: Nee. U mag dat alvast meenemen. Als u begint, dan mag u ook best wel wat vertellen alvast over de taakstelling Biesboschcentrum. Maar als u zegt, dat vind ik eigenlijk helemaal niet leuk als die partij het nog niet gedaan heeft, mag u er ook mee wachten. En dan kunt u, als mijnheer Van der Meer bijvoorbeeld of mevrouw Van Engelen dat gaat vertellen, uw vingertje opsteken als u het ergens niet mee eens bent. En dat zal vast en zeker een keer gebeuren. Kies maar hoe u het wilt doen. U mag u beperken tot uw eigen ingediende onderwerpen. Als we maar een beetje de vaart erin houden, het vooral een beetje leuk is en er ook nog wat tijd overblijft voor de wethouders. Handenwrijvend, mijnheer Kuhlmann heeft er zin in. Let's go.

De heer Kuhlmann: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben een aantal onderwerpen. Om te beginnen de herten en de andere dierenparkjes hebben we een motie voor ingediend. Het is eigenlijk heel simpel, vrijwel iedereen in Dordrecht geniet daarvan. Die willen we heel graag behouden. En daarom deze motie, om te zorgen dat ze niet op een reservelijst staan. Uiteraard ook niet op de lijst met maatregelen. Maar dat we gewoon daar nu zekerheid voor geven voor de hele stad, dat die maatregel niet wordt genomen en dat de herten, de dieren in het Wantijpark, dieren in het Dubbelmondepark gewoon daar nog jaren en jarenlang kunnen blijven staan. Dat is die motie. Ongetwijfeld zal het CDA straks ook over de motie dagrecreatieterrein spreken, die we mede indienen. En dan kom ik bij de speelplekken waar we aandacht voor hebben gevraagd. De toekomst van de speeltuintjes in Dordrecht staat namelijk onder grote druk. Daar is eigenlijk een tekort voor wat betreft het onderhoud. Het is natuurlijk van belang dat die speeltuinen veilig zijn, dat dat gekeurd wordt, op het moment dat het dat er vernieuwing nodig is, dat het wordt vernieuwd. En hoe kunnen we dat toch behouden? En wij zijn dan ook benieuwd hoe de raad kijkt. En ik sta heel erg open voor alle reacties erover. En ik hoop dat partijen daar ook zich over uit zullen spreken om dat tekort te dekken via bijvoorbeeld logiesheffing voor het COA.

De voorzitter: Ik ga u heel even onderbreken. Dat is in de vorige sessie uitvoerig besproken. Ik stel voor dat we het over de dekking niet nog een keer hier gaan hebben. Dat heeft uw college Den Heijer met verve verdedigd.

De heer Kuhlmann: We hoeven het ook niet over die specifieke motie te hebben. Die is inderdaad al aan bod geweest. Maar uiteindelijk gaat het erom, het is natuurlijk voor iedereen makkelijk om te zeggen van, we willen graag die speeltuintjes behouden. Maar goed, dat geld moet ergens vandaan komen. Vandaar dat ik toch wel benieuwd ben of mensen die gedachterichting interessant vinden.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De heer Kuhlmann: Een andere gedachterichting kan zijn ... Kijk aan.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Voorzitter, vraag richting de heer Kuhlmann. Hoeveel geld is er nodig voor die speelplekken?

De voorzitter: Dat is een hele mooie gesloten vraag. Mijnheer Kuhlmann, noem het aantal euro's maar.

De heer Kuhlmann: Dat gaat om een fors bedrag. Als je alles wil behouden zo'n 500.000 euro per jaar. En daarbij geldt natuurlijk ook, elke euro die we op welke manier natuurlijk binnen kunnen halen, betekent dat we natuurlijk weer een schommel, een glijbaan kunnen behouden. Alles is denk ik van harte welkom.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, dan vraag ik me toch af, de heer Kuhlmann heeft tegen de pers al gezegd dat 60.000 euro per jaar voor dierenparkje maar een hele kleine bezuiniging is. Maar ik hoor nu eigenlijk als het over speelplekken gaat dat elke euro welkom is.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dat klopt. En het is natuurlijk van belang om die zaken waar mensen van genieten in de stad te behouden. Voor wat betreft de dieren is het natuurlijk evident. En op dezelfde manier zetten we ons in voor de speeltuintjes. Vandaar dat we dit onderwerp willen bespreken. En voorzitter, met uw welnemen, ga ik verder.

De voorzitter: Een moment. Derde en laatste keer, mevrouw Van Engelen, over dit onderwerp.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, nog een vraag, omdat speelplekken vinden we denk ik allemaal erg belangrijk. Het is goed om op zoek te gaan naar dekking. Inderdaad, u heeft al net gezegd, het onderwerp van de logiesheffing waar de dekking vandaan komt, is net al uitvoerig besproken. Maar dat lijkt me toch een geschatte dekking, want we weten niet hoeveel eruit gaat komen. Dat kan ook ieder jaar anders zijn. Heeft de VVD ook al een andere richting waar we dekking vandaan kunnen halen voor de speelplekken?

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Het is alsof u mijn woordvoering voor u ziet liggen. Althans, dat ziet u ook voor u liggen, want we hebben gewoon die scenario's doorgestuurd. En behalve om die vrijstelling op te heffen van die logiesheffing, denk bijvoorbeeld ook aan vrijwillige bedrijfsbijdrages, sponsoring. En we zijn ook erg benieuwd naar ideeën van andere partijen. Want je kunt natuurlijk veel meer bedenken van hoe we de zoveel mogelijk speeltuintjes kunnen behouden.

De voorzitter: Mijnheer Damen.

De heer Damen: Ik wil wel een suggestie doen, voorzitter. U zei het al, in de vorige sessie hebben we de logiesheffing op bepaalde instituten al uitvoerig besproken. En daaruit bleek ook, bij monde van de wethouder, dat dat eigenlijk niet goed mogelijk is, omdat er heel weinig logies verleend wordt door het COA, zonder dat mensen gewoon staan ingeschreven. En dan is er geen logiesheffing mogelijk. Maar we willen een hele grote, tenminste het college wil een hele grote speelplaats inrichten in de stad. Dat werd weleens park XXL genoemd. Je zou je kunnen afvragen of je niet de keuze moet maken om dat incidentele geld, dat daarvoor gereserveerd is, om te zetten in structureel geld en dat als dekking aan te wenden voor die speelplaatsjes. Dat zou ik hartstikke leuk vinden.

De voorzitter: Ik denk dat mijnheer Kuhlmann u begrepen heeft. Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dan ben ik toch benieuwd naar de rekenkundige truc van de Partij van de Arbeid, hoe je incidenteel geld zou kunnen omzetten in structureel geld? Dat hoor ik graag.

De voorzitter: Nu krijgen we het nadeel dat dit in een vorige sessie uitvoerig besproken is. En het is absoluut geen incidenteel geld, maar structureel geld. Er wordt heel veel geld vrijgespeeld, namelijk door het amendement van de SP, waar de heer Damen op doelt. Dan heb ik het verkeerd begrepen.

De heer Damen: Incidenteel geld, als je dat wegzet bij de bank, krijg je rente. Dat is structureel geld.

De voorzitter: Maar het ging wel om de bezuiniging op het Stadspark. En dan is het geen incidenteel geld. Maar dan moeten we ook weer niet die discussie helemaal opnieuw gaan overdoen, denk ik. Mijnheer Kuhlmann, gaat u verder. Mijnheer Klerk nog.

De heer Klerk: Voorzitter, dank u wel. Deze, maar dat is mijn mening, vervelende manier van vergaderen, dat we niet mee hebben gekregen dat er een eerste sessie is gezet. Mijn vraag was inderdaad van, of het mogelijk was, de dekking die u net voorstelt vanuit het COA, of dat haalbaar is. Maar ik ben wel geïnteresseerd in, u noemde een tweede ... Of sorry, de heer Kuhlmann noemde een tweede optie. Iets met bedrijfsbijdragen. Kan hij me daar iets meer ...

De voorzitter: Sponsoring en dergelijke.

De heer Klerk: Sponsoring. Kan hij me daar iets meer over ...

De voorzitter: En een keer nog over wat u irritant vindt, dat vinden wij ook, de dekking komt uit een ander programma dan dit. En daar kan je niet twee keer over gaan zitten praten, want dan gaat het natuurlijk fout. Maar het is een beetje vervelend. Mijnheer Kuhlmann, de sponsoring, kunt u dat nog wat toelichten?

De heer Kuhlmann: Ja. Laat ik benadrukken dat je kijkt natuurlijk naar verschillende puzzelstukjes om zoveel mogelijk te behouden. Ik denk niet dat er ... Tenminste laat ik het zo zeggen, alleen in mijn meest optimistische scenario is er een bedrijf wat zegt van, wij hebben even 5 ton per jaar wat we voor in de eeuwigheid hiervoor vrij plaatsen. Zo realistisch zal ik ook zijn. Maar op dezelfde manier als dat er rotondes zijn of sommige andere plekken of mooie evenementen waar bedrijven ... Denk aan een bekende Dordtse bakker die zich inzet voor de vierdaagse of een leuk pinksterontbijt. Zo zijn er natuurlijk allerlei ondernemers die lokaal betrokken zijn bij onze mooie stad. De uitdaging wordt natuurlijk van, hoe kun je ... Want laat ik daar meteen eerlijk over zijn, het is natuurlijk niet zo moeilijk om een schommel te sponsoren of een wip of een speeltuintje. Het zit hem erin, hoe kun je nu zorgen dat de wat minder sexy kosten, het onderhoud langjarig, het testen van die toestellen periodiek, zodat we zeker weten dat ze veilig zijn, om ook daar ondernemers aan te koppelen. Maar u kent mij, we zijn positief.

De voorzitter: Ik denk dat het duidelijk is.

De heer Kuhlmann: We zien daar mogelijkheden.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u nog wat verder toevoegen ergens over een onderwerp?

De heer Kuhlmann: Nee, dit is onze start voor wat betreft dit onderwerp.

De voorzitter: Heel goed. Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. We moeten bezuinigen. En dat maakt het urgenter dan ooit om prioriteiten te stellen. Als we het over groen, ruimtelijk en duurzaam hebben, is de grootste prioriteit om de weg naar de toekomst open te houden. Dat betekent onder meer intensief blijven inzetten op klimaatneutraliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, pardon voor de onderbreking.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Maar toch even een punt van orde. Ik was klaar met het punt voor wat betreft de speeltuintjes. Alleen zoals u heeft gezien op de lijst, onze fractie heeft over dit onderwerp ...

De voorzitter: Daarom vroeg ik u ook, bent u klaar? En toen zei u ja.

De heer Kuhlmann: Ik zei dat ik klaar was met het onderwerp speeltuintjes. En we hebben de onderwerpen een beetje verdeeld binnen onze fractie. En mevrouw Lammens zou graag voor wat betreft het Energiehuis ons punt willen duidelijk maken.

De voorzitter: Helemaal prima. Vindt u het erg als Mijnheer Van der Meer, die nu net begonnen is, even dit ... Dan kom ik daarna terug bij de VVD. Ja? Mijnheer Van der Meer. Maar het was mij niet helemaal helder dat u ...

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Intensief blijven inzetten op klimaatneutraliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit om de weg naar de toekomst open te houden. We constateren dat in de laatste meerjarenbegroting, die we gezien hebben, het budget voor groen, milieu en duurzaamheid geleidelijk aan een beetje afneemt. En we zoeken naar mogelijkheden om die trend om te keren. 3 concrete aandachtspunten. 1, vorig jaar heeft de raad bij de Perspectiefnota een motie aangenomen waarin gevraagd wordt om extra financiering te zoeken voor klimaatneutraliteit na 2026. Die motie is nog in behandeling. We hopen dat die in elk geval voor de begroting van een antwoord kan worden voorzien, zodat we dat bij de begroting kunnen betrekken. 2, voor bomenonderhoud en aanplant van nieuwe bomen zijn te weinig middelen beschikbaar. We zien mogelijkheden om, door het anders te organiseren en financieren, te komen tot een betere oplossing. En we komen na de zomer met een initiatiefvoorstel hierover. 3, het Omgevingsprogramma Economie, dat net is verschenen, ziet er met betrekking tot duurzaamheid, circulariteit en dergelijke veelbelovend uit. Hulde daarvoor. Wellicht kunnen we met betrekking tot onze eigen gemeentelijke aankopen en aanbestedingen en met betrekking tot het bevorderen van gedragsverandering bij consumenten nog een slag maken. Vanuit deze visie een korte appreciatie van een aantal moties. Klimaatneutraal 2040 is uit het oogpunt van toekomstbestendigheid realistischer in onze ogen dan uitstel daarvan. Tegen die motie. Materialendepot, prima. Misschien aan te vullen met een bomendepot. Bomen zijn een belangrijk kapitaalgoed en dat verdient goed onderhoud. Klimaatneutraal gemeentelijk vastgoed, prima. Speelplekken ook. Over de dekking moeten we het nog hebben, want de dekking vanuit de logiesheffing zien wij niet zo zitten. En ten slotte het Biesboschcentrum. Er ligt een forse taakstelling van bijna een 500.000 euro. Hoe zorgen we dat dit centrum zo belangrijk voor de verbinding van mensen met de natuur, of beter nog de ervaring dat we onderdeel zijn van de natuur, kan blijven voortbestaan en zijn werk kan voortzetten? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Meer. Ga ik naar mevrouw Lammens, van de Dordtse VVD.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel, voorzitter. In september 2024 hebben we een motie aangedragen, die is breed aangenomen, Energie een stap verder. Het college is toen opgedragen om met een plan van aanpak te komen voor het Energiehuis, met als doel beter te benutten van de bezettingsgraad. Het hierbij mee te nemen de verbetering van de maatschappelijke en culturele invulling, de bevordering van de horeca bedrijfsmatig te verhuren, de partij die het Energiehuis exploiteert dit waar te laten maken. Deze partij is Kunstmin. Tot 2027 zijn zij nog verantwoordelijk daarvoor. In Q2 zou het college antwoord geven op deze motie. Daar hebben wij nog steeds niks over gehoord. Ik zou eigenlijk het college toch willen vragen, kom alsjeblieft hiermee. Kijk hoe het mogelijk is om het Energiehuis weer goed te krijgen. Het is natuurlijk een beetje heel erg raar dat Khotinsky in oktober 2023 failliet is gegaan. Dat is bijna twee jaar geleden. Moeten we nu nog tot 2027 wachten tot dat er eindelijk een keertje een opvolging komt, of kan er gewoon niet een foodtruck ingereden worden en daar het Khotinsky rendabel mee maken? Want ik vind het een beetje heel erg raar dat we nu nog waarschijnlijk twee jaar moeten wachten. Dat is de vraag over het Energiehuis.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Lammens. Ik zie geen vingers. Dan ga ik naar Beter voor Dordt, de heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Laten we beginnen met onze motie Realistisch klimaatneutraal. Ik denk dat die vanzelfsprekend is. Althans, hij is duidelijk genoeg. Samen met de VSP en DENK dienen we hem in. We vinden het onrealistisch, gezien wat er in de Perspectiefnota staat om in 2040 al klimaatneutraal te zijn. Zeker omdat er geen geld is, geen energie is. En alles wat je nu uitgeeft, is duurder dan over vijf jaar of over tien jaar. En dan hadden we, geloof ik, nog een punt die een collega had ingebracht, het groenonderhoud. Er is al zo weinig groen in het centrum, laten we dat niet verminderen. De binnenstad is ons visitekaartje voor de stad en voor Nederland. Daar zijn we tegen. Kort gezegd.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wringer. Mijnheer Groenewege, van de Partij voor de Dieren

De heer Groenewege: Dank u wel. Voorzitter, in de raad hebben we al het een en ander gezegd over de motie van de Partij voor de Dieren, over een Materialendepot. Dat zal ik niet herhalen. Het college gaf toen een positieve reactie, waar we blij mee zijn, maar had twijfels bij de deadline. We zijn bereid om dat punt van de motie aan te passen. En we zijn benieuwd welke deadline voor een businesscase het college realistisch acht. Ik ga graag door over een ander onderwerp, namelijk het dagrecreatieterrein. Daar ligt een motie van drie coalitiepartijen, CDA, VVD en ChristenUnie/SGP, om het gebied in een zo vroeg mogelijk stadium aantrekkelijk te maken voor gezellige daghoreca. Wij snappen eigenlijk niet wat dat inhoudt. Moet je daar dan hele busladingen dorstige mensen naartoe sturen, jong en oud. Als er genoeg mensen in de omgeving van het dagrecreatieterrein omkomen van de dorst, ruikt een ondernemer wellicht op enig moment geld. Of moet je misschien een flinke parkeerplaats aanleggen, een fietsenrek, een bushalte, of moet je iets anders doen met de inrichting? Het is ons echt niet duidelijk. Misschien kunnen de indieners een beetje toelichten wat ze bedoelen met, het gebied aantrekkelijk maken voor ...

De voorzitter: Een van de indieners wil u op uw wenken bedienen. Mijnheer Klerk.

De heer Klerk: Natuurlijk wil ik dat. Ik wil daar straks ook weer iets uitgebreider op terugkomen. Alleen om even daarop in te haken, het zit hem er vooral in dat we de tijdlijn van hoe het nu staat aangekondigd eigenlijk zonder concreet einde, dat we daarnaar gaan kijken van, kunnen we het niet op een eerdere manier al aantrekkelijk maken om er te recreëren. Zeker omdat in het gebied van de Nieuwe Dordtse Biesbosch er geen aansprekende horeca is.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Maar het klinkt dan alsof het gebied vooral eerder geschikt wordt gemaakt voor recreatie. En wat specifiek aantrekkelijk wordt gemaakt voor horeca, is me dan nog steeds niet echt duidelijk. Want is niet al het plan om het gebied geschikt te maken voor recreatie?

De voorzitter: Ik denk als straks mijnheer Klerk zijn woordvoering gaat doen, dat u daar vast en zeker op gaat reageren.

De heer Groenewege: Prima. Dan het punt van Beter voor Dordt over de kwaliteit van het groenonderhoud in de binnenstad. Toevallig zit ik zelf in deze business bij een andere gemeente. En ik ken wat mensen die er kijk op hebben en die ook weten hoe het er in Dordt aan toegaat. En die hebben geen goed woord daarvoor over. Een struik in Dordt wordt pas gesnoeid als er een melding over binnenkomt en anders loopt die zomaar het risico om een jaar lang genegeerd te worden. De Partij voor de Dieren heeft er weinig moeite mee dat we in delen van de stad van niveau A naar niveau B gaan. Maar de eerste kanttekening die we daarbij hebben, is de vraag of we dat niveau B überhaupt wel ergens halen. We betwijfelen dat ten eerste. De tweede kanttekening is de vraag wat er verloren gaat? Van A naar B klinkt eenvoudig, maar het heeft wel wat meer voeten in de aarde dan gewoon wat minder vaak langsgaan om het te onderhouden. Een perk met zomerbloeiërs of een hanging basket met eenjarigen moet je op niveau A beheren. Op niveau B kan dat niet. Alle perken met zomerbloeiërs moeten de binnenstad uit. Alle hanging baskets de binnenstad uit. En kan dat bewegende bos nog wel met dit onderhoudsniveau? Vandaar de volgende vraag. Heeft het college al in beeld wat er allemaal niet meer kan als niveau A wordt losgelaten? Heeft het college al incidenteel budget gereserveerd om bloemperken in de binnenstad opnieuw in te richten, zodat ze op niveau B beheerd kunnen worden? En wat moet dat allemaal kosten? Wij horen het graag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Groenewege. De heer Kuhlmann heeft één of meerdere vragen voor u.

De heer Kuhlmann: Voor wat betreft de motie van de Partij voor de Dieren over het Materialendepot. De heer Groenewege stapte daar heel snel overheen. Maar ik ben toch even benieuwd, want zoiets betekent natuurlijk dat er een groot depot nodig is, veel ruimte. We weten allemaal in onze stad dat we ruimte te kort hebben. En de heer Groenewege zal vast niet voorstellen om daar een stukje polder of Biesbosch voor op te offeren. Maar als u nu de andere kant op redeneert, want ik kan me ergens wel voorstellen, oude stoeptegels en zo hebben misschien nog wel een bepaalde waarde. Hoe staat de heer Groenewege ertegenover, of de Partij voor de Dieren, als je zoiets wellicht nog tot de tijd voordat er een keer ruimte is voor zo'n depot om wat oud spul te verkopen, zodat je die waarde wel gebruikt en op het moment dat je nieuwe bestrating nodig hebt, bijvoorbeeld van dat geld weer aan te kopen, zodat je die economische waarde wel gebruikt?

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: We zijn toch bang dat je het er niet uithaalt dan, want een restpartij oude betonklinkers verkopen we voor bijna niks, maar je betaalt wel de nieuwprijs voor de nieuwe lading. Terwijl je er gewoon één had liggen die je ook had kunnen gebruiken, want die kunnen vaak veel langer mee dan de economische levensduur.

Daarnaast is dit al in een aantal gemeenten ingevoerd. En daar merk je ook, het gebeurt al weleens, bij projecten bijvoorbeeld, dat er eventjes ergens wat stenen worden opgeslagen die dan later in het project weer worden gebruikt. Maar dat is dan niet structureel op gemeenteniveau. Terwijl je vaak als gemeente toch bij kleine werkzaamheden even een stoep moet dicht tegelen of dat soort dingen moet doen. En dan is het fijn als je ergens gewoon een reserve hebt aan stenen die je dan kan aanspreken, zodat je niet gelijk een kleine partij nieuwe hoeft te kopen. In gemeenten die dat hebben ingevoerd, hebben ze gekozen voor een centrale locatie. Klopt. Je moet een locatie zoeken. Dat is wat erbij komt kijken. Maar daarna komt er wel een kostenbesparing bij.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik ben toch benieuwd hoe dat in de praktijk dan uitpakt. Als ik aan de ene kant hoor van, eigenlijk heeft het geen economische waarde meer. Je bent dan waardeloze spullen aan het opslaan. Aan de andere kant, in de gemeenten die u in uw voorstel noemt, dat zijn natuurlijk allemaal gemeenten met kneiterlinkse colleges. Is dit niet veel meer een principepunt, een beetje in de trant van mensen die een enorme stapel oude linnentasjes en zo bewaren of andere spulletjes in hun huis? Niet zozeer een financieel punt, maar gewoon een principieel punt, wat misschien heel goed bij uw partij past, maar niet zozeer een financiële afweging.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Voorzitter, wat wel weer typisch is van de VVD, is dat de waarde alleen waarde is als het financiële waarde is. Maar dat is natuurlijk niet zo. Want als je bijvoorbeeld kijkt naar een natuursteen die in de stad ligt, die kan al na tien jaar, twintig jaar ... Ik weet niet wat de afschrijvingstermijn is. Misschien is die na dertig jaar afgeschreven. Maar die is na dertig jaar nog in exact dezelfde staat als toen je hem neerlegde. Die kan je prima hergebruiken. De heer Kuhlmann zegt, die steen is niks meer waard. Doe hem maar weg. De Partij voor de Dieren zegt, die steen is nog alles waard. Sterker nog, ze worden zelfs mooier als je ze langer gebruikt. Hergebruik ze. En het is niet helemaal waar wat de heer Kuhlmann zegt. Zelf werk ik bij de gemeente Breda. En ook de raad van Breda, echt een VVD-gemeente, heeft een motie aangenomen voor een materialendepot.

De voorzitter: Kijk, nou ben ik benieuwd of de Dordtse VVD hetzelfde is als de Bredase VVD. Maar goed, dat geeft natuurlijk niet. Mijnheer Kuhlmann, nog reageren of niet meer?

De heer Kuhlmann: Dank voor de aanvullende informatie. En we zullen zorgvuldig naar het voorstel kijken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Groenewege, u was klaar met uw woordvoering? Dan ga ik naar mijnheer Klerk. En ik denk dat u zo dadelijk wel een interruptie heeft.

De heer Klerk: O ja? Ik ben benieuwd. Allereerst de motie dagrecreatieterrein. Ik had er net al even op geïnterrupteerd, op de heer Groenewege. In de raad hebben we die besproken en de wethouder gaf aan dat ze wat minder kan met een gezinsvriendelijke horeca. En de vraag was, daghoreca voor jong en oud, of de wethouder daar wel oren naar had? En dat had ze gelukkig. En daarom is de motie aangepast ingediend. Ik heb net in de interruptie ook aangegeven wat de intentie van die motie is. De vraag kwam van, maar waar gaat het uiteindelijk om? Gaat het om dagrecreatie of om horeca? De praktijk leert wel dat heel vaak recreatie en horeca hand in hand gaan. En dat een horecabestemming of een horecagelegenheid vaak toch wel een doorslaggevende reden is om ergens te gaan recreëren. Dan is het zonde als aan het einde van de ontwikkeling de hele tijdlijn ontbreekt en dat daardoor het dagrecreatieterrein niet direct de waardering krijgt van de recreërende Dordtenaar, die het wel zou verdienen.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Allereerst, de titel van de motie Span het paard niet achter de wagen. Ik zou het paard überhaupt niet aan een wagen spannen, voor, achter, zij, doe maar gewoon niet. Laat dat paard maar gewoon. Dan over dagrecreatieterrein. Het blijft nog heel abstract. Wat houdt het precies in om dat terrein aantrekkelijk te maken voor horeca? De heer Klerk zegt, als je het geschikt maakt voor recreatie, maak je het aantrekkelijk voor horeca. Maar zoals ik het voorstel van het college heb gelezen, is het juist nu al het plan om het terrein zo snel mogelijk geschikt te maken voor recreatie. Welke concrete wijzigingen gaat deze motie eigenlijk opleveren? Wij snappen dat niet.

De voorzitter: Mijnheer Klerk, kunt u het uitleggen?

De heer Klerk: Ja, dan verwijs ik naar de raadsinformatiebrief van, ik ben heel slecht in datums, mei dit jaar. Daar wordt expliciet ook in gezegd dat afgeweken wordt van de variant of alternatief, zoals het in eerste instantie is gepland. En dat het gereedmaken voor horeca eigenlijk het sluitstuk wordt. En daar is dit een reactie op, in samenspraak met wat er in de Perspectiefnota over is gezegd. Dan verwijs ik de heer Groenewege naar die raadsinformatiebrief. En ik denk dat hij dan het antwoord op die vraag leest.

De voorzitter: Dank u wel, tot zover. De heer Tutupoly wil ook graag iets aan u vragen.

De heer Tutupoly: De titel luidt Span het paard niet achter de wagen. En als ik me niet vergis, hebben wij enige tijd geleden toen over de Nieuwe Dordtse Biesbosch gesproken. En toen ging het over de bebouwing daar van een stuk onroerend goed en hoe groot het moest zijn. En ik dacht dat er toen ook gesproken is over horeca, waarbij uiteindelijk gezegd werd van, die horeca hoort daar niet te komen. Alhoewel ik het wel begrijp. Omdat er toen eigenlijk verwezen werd naar met name de Merwelanden, waar ook horeca zat. En volgens mij vanuit de coalitie of zo, is het toen tegengehouden. VVD misschien niet. Daar houd ik me even terzijde van. Maar vanwaar dan eigenlijk nu, als ik even naar de titel kijk en de ommezwaai daarin?

De voorzitter: Mijnheer Klerk.

De heer Klerk: Ik herken niet een ommezwaai. Ik weet, als ik me goed kan herinneren, want dat was een van de eerste debatten die ik voerde toen ik in de raad zat, ging dat vooral over de omvang van het multifunctionele gebouw. En daar hebben wij een discussie over gevoerd. Sterker nog, het CDA heeft altijd bepleit wel dat daar horeca zou moeten komen. Ik heb toen ook expliciet het pannenkoekenhuis meermaals genoemd.

De voorzitter: Mijnheer Tutupoly, kunt u zich dat nog herinneren?

De heer Tutupoly: Dat kan ik me niet herinneren. Maar ik zou haast denken, als de coalitie ervoor gestemd had, was het ook destijds erdoorheen gegaan. En dat is volgens mij er niet doorheen gegaan toen.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Graag maak van de gelegenheid gebruik om natuurlijk steun uit te spreken voor de motie die we mede indienen met het CDA. En als je terugkijkt, en dan kijk ik naar de heer Tutupoly, voor wat betreft de Dordtse VVD, en ik denk ook voor meer partijen in de raad, staat natuurlijk voorop dat als je een aantrekkelijk gebied wil hebben dat horeca daarbij een noodzakelijke voorwaarde is. Op het moment dat je daar gezellig gaat recreëren, en het gaat in feite natuurlijk ook om een groter gebied, waar je leuk kunt wandelen, hoe sneller we daar echt iets toevoegen, daar zit natuurlijk bij die plas nu iets, dat is niet echt het meest bruisende plekje voor wat betreft ons horeca-aanbod, om het heel eufemistisch te zeggen. En in die ontwikkeling zit natuurlijk een bepaalde volgorde in. Er is natuurlijk ook aangegeven eerder vanuit het college van, we kunnen dit niet in één klap doen. Je moet het in stappen doen. En ik denk, onze motie is een heel duidelijk signaal van, geef prioriteit aan die horeca, want daarmee maak je het gewoon een heel leuk, aantrekkelijk gebied. Mevrouw Koene zit niet in deze zaal. Dan durf ik te zeggen. Ik denk dat dat een gamechanger is.

De voorzitter: We hopen dat ze het niet na gaat luisteren. Mijnheer Klerk, heeft u nog wat verder toe te voegen?

De heer Klerk: Nee, ik heb daar niets aan toe te voegen, behalve dan dat de motie vooral ... Dat de belangrijkste oorzaak daarvoor, dat die bij ons opkwam, ligt in die raadsinformatiebrief. Als daar vragen over zijn, dan zou ik vooral die nog lezen. Dan verder. Wat staat er nog meer op mijn lijstje? Behoud herten en andere dierenparkjes. De heer Kuhlmann heeft dat heel mooi verwoord. Ik wilde daar nog aan toevoegen dat onze motivatie daarvoor ook is dat sommige bezuinigingen ... Want dat is het. En bezuinigingen doen altijd pijn. Want als ze geen pijn doen, is het gewoon iets afschaffen. Maar we moeten opletten dat door de bezuinigingen er geen kaalslag ontstaat. En ik denk dat dierenparkjes waar gezinnen, waar ik word geacht voor op te komen ... Kinderen, scholen maken daar dankbaar gebruik van. Die hebben daar mooie momenten. En het is zonde als dat verdwijnt. En daarom het verzoek om dat van de reservelijst af te halen. En ten slotte wilde ik nog iets zeggen over niet een motie van mijzelf, maar dan heb ik het wel vast gezegd, dat gaat over het Materialendepot. Dat is een motie die wij buitengewoon interessant vinden.

Ik ben wel met de heer Groenewege benieuwd naar de reactie van de wethouder op zijn vraag over die termijnen. En anders zou dat zeker een motie zijn, als dat een goed antwoord is die op onze steun kan rekenen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Klerk. Mijn lijstje eindigde bij vijf. Ik ga nu even rondkijken. Welke fracties willen nog meer het woord voeren? En als dat er geen zijn, dan ga ik richting het college. En mevrouw De Jonge, begint u? En uiteraard mag u vragen stellen aan de wethouder als u iets niet begrijpt.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. Mijn collega begint al te lachen.

De voorzitter: Van je collega's moet je het maar hebben.

Mevrouw De Jonge: Precies. Dat is fijn. Maar hij mag zo ook nog aan de bak. Dan ga ik weer even lachen. In de vorige commissie hebben we toen gezegd, we gaan de moties waar commentaar al is geweest van het college niet herhalen. Ik kijk alleen maar, zijn er nog nieuwe of zijn er aanvullende vragen gekomen? Ik werk mijn lijstje af. GroenLinks heeft een vraag gesteld over klimaatneutraal, over de budgetten. Zoals we ook in de Perspectiefnota hebben aangegeven, stoppen de budgetten die we bij het politiek akkoord hebben geregeld. Na 2026 is er geen geld meer extra voor klimaatadaptatie, voor de biodiversiteit en ook niet voor het gemeentelijk gefinancierde deel van klimaatneutraal. Dat zijn we kwijt in de begroting. Voor klimaatneutraal hebben we daar ook opgenomen dat we inderdaad ook nog afhankelijk van het Rijk zijn of zij die middelen, die al uitgedacht zijn tot 2030, beschikbaar stellen. En daar wordt nu in Den Haag ook op gelopen. U had het nog even over uw motie. We hebben ook voorgesteld om de motie wel af te doen, omdat we dit wel allemaal in beeld hebben en voor ons daarmee ook de opgave ligt om dit goed in de gaten te houden van, hoe kunnen we goed elders gelden vandaan halen?

De heer Klerk: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Klerk.

De heer Klerk: Met afdoen, bedoelt u afraden?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Nee, de motie is uitgevoerd. We hebben in kaart gebracht hoe de financiering in elkaar zit en wat daar dan nog loopt.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: Daar hoor ik mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Onze vraag was vooral of wij als raad voor de begroting of bij de begroting duidelijkheid kunnen krijgen waar de gaten vallen of waar eventueel mogelijkheden zijn voor financiering na 2026?

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Meer: Want dat was in feite de bedoeling van die motie.

Mevrouw De Jongen: En volgens mij hebben we dat aangegeven, er is geen geld meer. In principe valt gewoon alles stil wat nu met de gelden werd gefinancierd.

De heer Van der Meer: Begrijp ik. U heeft het net zelf ook over nieuwe fondsen die van het Rijk zouden kunnen komen of andere mogelijkheden. Daar wordt nu aan gewerkt in Den Haag. Is het voorzien dat daar bij de begroting al zicht op is?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, dat denk ik niet, want de Tweede Kamerverkiezingen komen eraan en dat geld is nu niet geregeld. Er zijn op dit moment geen andere fondsen dan ons eigen beperkte budget wat we hadden voor het politiek akkoord. Vandaar dat ik ook zeg, die motie, we hebben het in kaart gebracht en dit is wat er is.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw De Jonge: Ik ga door inderdaad.

De heer Wringer: Voorzitter.

Mevrouw De Jonge: Toch niet.

De voorzitter: Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. In het kader van wat de wethouder nu weergeeft, is het dan toch niet realistisch om pas in 2050 neutraal te zijn, ook gezien te weinig energie, te weinig geld? Zou u die motie dan aanbevelen?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Dank, voorzitter. Nee, want dat heb ik ook al tijdens de raad toegelicht. We zijn begonnen met deze ambitie. Het geld wat wij krijgen, dat is voor onze ambtelijke ondersteuning. Ondertussen zijn er nog ontzettend veel gelden voor onze inwoners en ondernemers via het RVO-subsidiefonds, wat nog wel door het Rijk wordt gevuld. En zien wij ook gewoon dat er heel veel energie zit, om het zomaar te zeggen, bij onze ondernemers en inwoners om zelfstandig door te gaan. En die capaciteit hebben we nog wel, om net als voorheen de ondersteuning te bieden aan onze inwoners en ondernemers, om de weg te vinden om het wel te kunnen gaan doen. We missen gewoon een stukje slagkracht om nog meer te kunnen doen dan dat je uiteindelijk zou willen. Maar voor de doelstelling maakt dit niet uit.

De voorzitter: Gaat u verder, wethouder.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, ik ga door. Circulariteit werd even aangestipt. Wat doen we eigenlijk al? Ik kan me wel voorstellen dat misschien voor uw raad dat wat minder zichtbaar is wat we daar doen.

Komt omdat we er bewust als college geen apart programma van hebben gemaakt. We hebben gezegd, dit soort opgaven moet je zien te verweven in de activiteiten die je doet. Dat lees je onder andere ook bij klimaatneutraal 2040. Daar hebben we ook weggeschreven van, circulariteit is wat je meeneemt bij de activiteiten. We zijn ook lid van het convenant maatschappelijk verantwoord opdrachtgever inkopen. Daar ligt ook al de opgave dat wij onze eigen inkopen en opdrachten die we geven circulariteit daar criteria bij is. En we zien ook echt wel dat er hele mooie dingen gebeuren. Er is een bouwhub in Dordrecht gestart door de ondernemers. Een materiaaldepot kan natuurlijk ook heel erg circulair worden aangemerkt. Maar we zien hier wel dat er echt veel animo is, ook weer qua initiatieven binnen onze ondernemers. Die stimuleren wij ook vooral om dat te doen. Laatste punt van GroenLinks was het Biesboschcentrum Drechtsteden. U werpt het op eigenlijk in dezelfde vorm als dat het college het ook heeft meegegeven in de Perspectiefnota. Wij maken ons zorgen. We hebben inzicht gegeven in de financiën. Bijna 7 ton nodig. 2 ton hebben we zelf kunnen vinden. Daar zijn we trots op en blij mee. Blijft een gat van 5 ton. En we hebben als college ook gezegd van, we gaan onszelf de opdracht geven om breder te gaan kijken van, wat ligt er allemaal in het Biesboschgebied? Wat hebben we daar voor budgetten voor in onze gemeente? Kunnen we daar nog eens goed naar kijken. Maar de opgave ligt er om jaarlijks 5 ton nog ergens erbij te moeten gaan vinden. Daar blijven wij heel hard voor werk om dat te vinden.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: De opdracht ligt er. Dan zou je haast denken dat het college die opdracht niet hoogstpersoonlijk zelf bedacht heeft, maar dat is toch wel het geval?

Mevrouw De Jonge: Jazeker. Het college heeft die opdracht neergelegd bij de ambtelijke organisatie, om hier verder mee te gaan.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Een vervolgvraag. De wethouder kondigt nu aan een zoektocht te gaan doen naar geld in de Biesbosch. Maar die aankondiging stond ook al in de Kadernota 2024. Wat heeft dat opgeleverd? Want als het goed is, loopt dit al twee jaar.

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Klopt. We hebben hem toen opgeknipt in 2 zaken. We hebben toen gezegd, het Biesboschcentrum an sich gaan we bekijken van, kunnen we daar meer inkomsten genereren, kunnen we daar dingen misschien efficiënter gaan doen? Daar komt die 2 ton uit voort die we hebben gevonden. Wat we in het verlengde daarvan nu willen gaan doen, is kijken van, waar zitten alle budgetten die iets met de Biesbosch hebben te maken? En dan ga niet te ver terug. Parkschap had een groot budget. Dat is ooit bij het opheffen in de organisatie verdeeld dat we zeggen, als we nu dat weer eens tegen het licht houden van, wie doet nu eigenlijk wat in de Biesbosch aan beheer, onderhoud of recreatie?

Je kan van alles bedenken. Als we dat nog eens een keer goed tegen het licht houden, kunnen we daar dan in die gezamenlijkheid en in die samenwerking misschien ook kansen zien die we nu niet zien, omdat we het niet bij elkaar brengen? Wij denken daar echt nog wel een slag te kunnen maken. Nogmaals, het blijft wel een uitdaging om het geld te vinden. Daar zijn we gewoon heel eerlijk in. Voorzitter, ga ik verder.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw De Jonge: Energiehuis kwam even langs. Heb ik vorige week ook antwoord op gegeven waarom wij daar nu niks kunnen, omdat dat ligt bij de hoofdhuurder Kunstmin. Wij zijn als gemeente bezig nu met alle plannen voor de renovatie dan te kijken van, wat is er allemaal nodig om het gebouw te gaan herstellen? Vorige week ook gezegd, gaan we ook gelijk naar het businessmodel kijken van het Energiehuis. En we gaan ook de gesprekken aan met de hoofdhuurder van, hoe ze zelf kijken tegen het houden van het hoofdhuurderschap en hoe dat in het nieuwe bedrijfsmodel tot uiting kan komen? Dat kunnen wij niet zomaar zelf regelen, omdat de afspraken er liggen. We zijn er wel over in gesprek om te kijken hoe we het anders kunnen gaan doen. Het Materialendepot was inderdaad de ...

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Even op dit punt. Want eerlijk gezegd denk ik dat het toch net even te makkelijk is om te zeggen van, we hebben nu eenmaal een hoofdhuurder. Alsof dat een volslagen onbekende is. Dat is Kunstmin. Dat is een instelling waar de gemeente een enorme vinger in de pap heeft. Gewoon ons gemeentelijk theater. Daar komt het in feite op neer. En wij zouden toch graag zien ... Natuurlijk die discussie over de toekomst en dat je dat in de toekomst anders gaat doen, dat is goed dat ernaar gekeken wordt. Maar ondertussen staat natuurlijk elke dag daar een prachtige ruimte, die heel geschikt is voor horeca, leeg. Waarom gaat de wethouder niet morgen met Kunstmin om de tafel zitten, even de vuist erbij en zeggen, we willen daar gewoon een leuke foodtruck hebben? We willen niet dat die ruimte nog heel lang leegstaat, dat daar niks gebeurt.

De voorzitter: Wethouder De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel. Dit gesprek voeren wij al een jaar met Kunstmin hierover. Dat wij inderdaad ook vinden dat daar iets moet gebeuren. Zij hebben die handschoen ook opgepakt van, dat gaan wij ook bekijken. En het lukt hun niet. En natuurlijk duwen wij erop. Wij vinden het ook een doorn in ons oog hoe het nu is. Maar we hebben wel een overeenkomst met een partij waar we nu niet zonder meer van af kunnen en waar we ook proberen om samen met ze te kijken hoe we hieruit kunnen komen. Want ook voor Kunstmin is dit natuurlijk geen leuke situatie die ze hebben. Alleen op dit moment is het zo dat als je nu met horeca gaat praten en we vertellen er gewoon eerlijk bij van, het kan best zijn dat we binnen een half jaar starten met een renovatie waar je misschien een paar jaar van in de ellende zit, dat is niet echt iets om als horeca hiep hoi te gaan zeggen, we willen erin.

We moeten ook naar het concept gaan zoeken van, hoe kan je tijdens een renovatie dan toch de horeca een plek geven? En zodra we al moeten beginnen met het deel waar ooit het restaurant was, want dat ook wel een van de echt te renoveren stukken, dan heb je geen keuken. Dan moet je op een andere manier ernaar gaan kijken. Maar we proberen dat echt zo goed mogelijk met de partijen die er nu in zitten en met Kunstmin om dat wel te doen, maar het lukt niet op deze manier.

De voorzitter: Nog een vervolgvraag, mijnheer Kuhlmann?

De heer Kuhlmann: Ja. Er zijn natuurlijk in de stad allerlei leuke festivals, georganiseerd door vrijwilligers die in hun vrije tijd bijvoorbeeld iets organiseren met hele leuke foodtrucks. Daar kun je iets zonder een keuken doen. Heeft u daar het gesprek al eens over gevoerd met Kunstmin? Want dat zou natuurlijk een uitgelezen kans kunnen zijn.

De voorzitter: Wethouder De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Daar hebben we het zeker over gehad met Kunstmin. En het is hun besluit geweest om daar verder geen invulling aan te geven, of in ieder geval er niet uit te komen met degene waar zij mee in gesprek zijn. Wij jagen steeds het gesprek aan. Ook wij denken mee aan concepten die erin zouden komen. Maar het is wel hun verantwoordelijkheid vanuit dat hoofdhuurschap, zolang ze dat hebben, om die invulling ook te organiseren. We denken echt met alles mee. Maar nogmaals, er moet ook wel voor die horeca een rendabele casus uitkomen. En het Energiehuis an sich, het is niet voor niks denk ik dat het vorige het niet gered heeft. Er moet meer gaan gebeuren om een rendabele horeca erin te krijgen. En dan zit je wel een beetje in dat kip-ei van, we moeten dat gebouw gaan optimaliseren, inclusief een model van, wat wil je er eigenlijk aan activiteiten in hebben om veel meer inkomsten te gaan genereren, veel meer reuring. Waardoor een horeca zegt van, dat wordt interessant, er is nu veel meer overdag te doen dan alleen de ouders die hun kinderen naar de les komen brengen. Dat is het dilemma waar we steeds in zitten als we die horeca echt vorm willen geven.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen wil er ook nog iets over vragen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, misschien ook om wat meer een idee te geven waar Kunstmin dan wel en niet over gaat, zouden er andere keuzes voor horecaondernemers al zijn gemaakt als Kunstmin niet de hoofdhuurder was?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Die vraag kan ik niet beantwoorden. Ik weet niet met wie Kunstmin allemaal wel en niet spreekt en die gesprekken, op welke punten dat dan zou knellen. Daar kan ik echt helemaal geen antwoord op geven. Wij hebben zelf geen direct contact met de horeca.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann, nog een laatste vraag over dit onderwerp.

De heer Kuhlmann: Afsluitend dan gewoon de oproep richting de wethouder of het college in het geheel, want ze hebben natuurlijk ook een wethouder van Cultuur, die natuurlijk veel contact heeft met Kunstmin. Laten we daar eerlijk over zijn. Die ligt natuurlijk aan het subsidie-infuus van de gemeente. En wij denken dat er allerlei manieren zijn om dit punt heel krachtig over te brengen. Eens inderdaad dat er in het gebouw van alles moet gebeuren. Maar ik hoop dat iedereen in deze zaal dat ook met ons eens is, het zou toch ontzettend zonde zijn als we tot aan 2027 daar eigenlijk zo'n mooie horeca kans zouden laten liggen.

De voorzitter: En uw vraag was?

De heer Kuhlmann: Dit was de afsluitende opmerking, naar aanleiding van de woorden van de wethouder.

De voorzitter: Afsluitende opmerking. Wethouder, gaat u verder dan.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel. En dit steunt inderdaad ons als college in de gesprekken die we met Kunstmin hebben. Dank daarvoor. Ik ging door naar het Materialendepot. Inderdaad, ik had toegezegd om vandaag terug te komen met een planning hoe dit eruit kan zien. Ik heb meegekregen van, als we nu starten met de verkenning, gesprekken met de gemeente, mogelijk kunnen we ook nog bij u op de lijn komen voor wat ervaringen, moet ik even goed kijken, in juni van '26 zou er een definitieve locatiekeuze kunnen liggen. En dat zou betekenen dat we in het najaar alles doorgerekend en het ontwerp hebben. En dat we eind van het jaar dan echt in uw raad daar een voorstel voor kunnen hebben liggen. Dat is de planning die ik heb meegekregen. En dan in '27 aan de slag. Nogmaals, ook vanuit het college, wij hebben hier echt oren ook naar. We kijken er al naar, ook vanuit gebiedsontwikkelingen. Ook met aannemers hebben we er gesprekken over hoe we hen kunnen helpen.

De heer Groenewege: Voorzitter, als het mag een kleine aanvulling.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege, natuurlijk mag dat.

De heer Groenewege: Een aanvulling op mijn bijdrage. Ik moest even googelen wie allemaal die Bredase motie had gesteund. Die is unaniem aangenomen. En ook de 9 raadszetels van de VVD stemden voor.

De voorzitter: Dat is een hele waardevolle bijdrage van de heer Groenewege, denk ik. Gaat u verder, wethouder.

Mevrouw De Jonge: Dank u, voorzitter. Ga ik door naar de motie, iets met een paard en ervoor en erna spannen, of helemaal niet liefst. Dat hoor ik ook nog. Misschien is het wel leuk om paarden daar te gaan laten lopen. Misschien wordt het een heel aantrekkelijk gebied. En dat is ook eigenlijk wat we hebben uitgelegd van, doordat we nu niet in 1 keer alle financiering hebben, hebben we fasen aangelegd. Fase 1 willen we echt de componenten uit het ontwerp beetpakken die de aantrekkelijkheid, zodat er ook gelijk bezoekers gaan komen ... Willen we oppakken.

En we hebben daar ook van gezegd, horeca kan daar zeker aan bijdragen. En horeca die past bij de uitkomst van het leefstijlenonderzoek. De aanpassing in de motie inderdaad dat we een supergezellige horeca krijgen, dat kan het college inderdaad ook wel onderstrepen. En dat waren mijn punten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we kijken of u nog wat te lachen heeft over uw collega, wethouder Merx.

De heer Merx: Dank u wel, voorzitter. 2 punten, de speelplekken en het groenonderhoud, naar aanleiding van de vragen. De laatste van de Partij voor de Dieren. Speelplekken. We hebben dat bewust ook nietsverhullend in de nota opgenomen, er gaan circa 75 speelplekken verdwijnen. Het gaat vooral om kleine en niet echt intensief gebruikte speelplekken. Maar desalniettemin, het zijn speelplekken in heel de stad, maar voornamelijk in Dordt West. Destijds incidenteel gefinancierd. En ik ben benieuwd naar uw uitkomsten. Als u zegt, ik wil dat niet, wat er dan voor alternatieve dekking voor is. Wij hebben het niet gevonden, in ieder geval. Het gaat om echt een fors bedrag, 500.000 euro. Dan naar het groen. De heer Groenewege stelde heel expliciet de vraag, hoe zit het met die hanging baskets? Moet ik het goed zeggen. Het is al laat. En hoe gaat het met die perkjes, met de zomerbloeiers? Ik kan u geruststellen, die zijn buiten deze bezuinigingen gehouden, omdat dat heel raar zou zijn als je dit soort planten, die echt wel de verzorging nodig hebben, niet meer onderhoudt op het niveau waarop ze onderhouden moeten worden, want dan is het kapitaalvernietiging. Dat blijven we gewoon doen. Ik hoop dat ik u daarmee gerustgesteld heb. En dat waren volgens mij de vragen.

De voorzitter: Dan kijk ik even vragend rond of dit inderdaad de vragen waren? Mijnheer Tutupoly.

De heer Tutupoly: Ik heb nog wel even een vraag over het groenonderhoud. De Partij voor de Dieren noemde natuurlijk of het de vraag was of eigenlijk het onderhoud nu al op het juiste niveau ligt, of het gehaald wordt? En een voorbeeld, als ik gewoon even kijk in Oudelandshoek, daar zie je bepaalde bomen daar breken constant de takken af. Vorig jaar is het gesnoeid. Werd ook verteld bij het snoeien, deze bomen zijn eigenlijk op. En vervolgens krijg je hetzelfde effect nu weer. En dan wordt er eigenlijk gezegd van, ze zijn hard gegroeid, maar als we nu gaan dan snoeien, dan moeten we volgend jaar weer snoeien. Ik vraag me dan eigenlijk af in hoeverre dat onderhoud dan ook op peil is als die keuze gemaakt wordt, terwijl het eigenlijk ook gevaarlijk is gewoon voor omwonenden die daar lopen?

De voorzitter: Wethouder Merx.

De heer Merx: Heeft u het over het groenonderhoud of het bomenonderhoud? Want dat zijn twee verschillende dingen. Het bomenonderhoud, waar u het volgens mij nu over heeft, daar hebben we tot volgend jaar dekking om het op het niveau te houden waarop het nu is. En daarna, zonder dekking, gaan we terug naar, dan moet ik even goed zeggen, volgens mij het C-niveau. In ieder geval een niveau lager. En dan snoeien we nog steeds, maar vlak boven de wortels.

En dat klinkt heel naar. En dat is het ook. Maar goed, dat is wel de consequentie. We hebben daar al heel veel debatten over gevoerd. Maar dat is een ander onderhoudsniveau. En we proberen zo lang als mogelijk die bomen intact te houden. Dat hebben we namelijk u beloofd vorig jaar in de raad. En dat is het gevolg dat we nu een aantal keren bomen misschien wel extra moeten snoeien.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Ik kijk nogmaals rond. Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Ik heb even de woorden van wethouder de Jonge laten bezinken. En Beter voor Dordt is er natuurlijk helemaal voorstander van om naar een klimaatneutrale stad te werken. En ze heeft natuurlijk gelijk dat er nog steeds financiën beschikbaar zijn van het RVO, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, en andere rijks gelden. Maar dit zijn natuurlijk wel gelden die beschikbaar zijn om in 2050, net zoals de rest van Nederland BV, Nederland klimaatneutraal te zijn. Ik vroeg me af, heeft de wethouder enig idee hoeveel tientallen, misschien wel honderden miljoenen nodig zijn om tien jaar eerder klimaatneutraal te worden? En waar denkt zij dat geld vandaan te halen? Dank u, voorzitter.

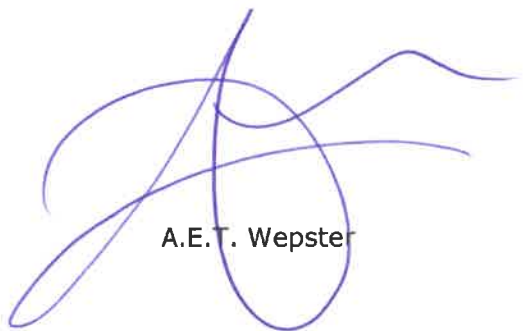
De voorzitter: Een beetje een technische vraag, wethouder. Kunt u er wat van zeggen?

Mevrouw De Jonge: Wat ik ervan kan zeggen is, als u ook kijkt naar het Programma Klimaatneutraal 2040, wat ook door de raad is vastgesteld, we hebben eigenlijk twee afwegingen gemaakt. We gaan versnellen, omdat wij ook zien dat de effecten van het klimaat op onze inwoners is, maar ook op onze economie en op onze leefomgeving. Dat is voor ons ook een belangrijke trigger om vast te houden aan die 2040. Wat we ook in dat plan hebben gedaan, we hebben dat de hink-stap-sprong genoemd. We hebben gezegd, we kunnen wel heel concreet 2026 ... Dat hebben we ook helemaal uitgewerkt. We hebben ook al tot 2030 laten zien van, wat gaan we dan doen? Nog iets minder concreet. En we hebben gezegd, 2030-2040, dat is wat we langzaam gaan opbouwen met de kennis en ervaring die we opdoen. Daar gaan we ook die vertaalslag maken van, wat is er nog nodig als je ziet wat er allemaal op gang is gekomen in de eerste jaren, de eerste vijf tot tien jaar? Dat is ook doorgerekend. En met die berekeningen is ook aangetoond, met de inzet die we met de hink-stap-sprong gaan doen, dat wij daar 2040 mee kunnen redden. Maar dat is wel onderdeel van onze monitor natuurlijk om steeds te blijven kijken van, zitten we op dat schema? Houden we dat met elkaar vol?

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Ik denk dat we naar een afronding toe kunnen. We hebben een eerste termijn gehad. Ook een eerste termijn van het college. Volgende week in de raad komt de tweede termijn. En dan gaan we zien hoe het allemaal afloopt. Ik dank u allen voor uw inbreng en vraag u vriendelijk of u uw lege flesjes, glazen en dergelijke mee wil nemen. En ik wens eenieder nog een hele fijne avond. Dank.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 23 september 2025.

De griffier,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

A handwritten signature in blue ink, featuring a large loop followed by a long horizontal line that ends in a small, stylized flourish.

N. Mol